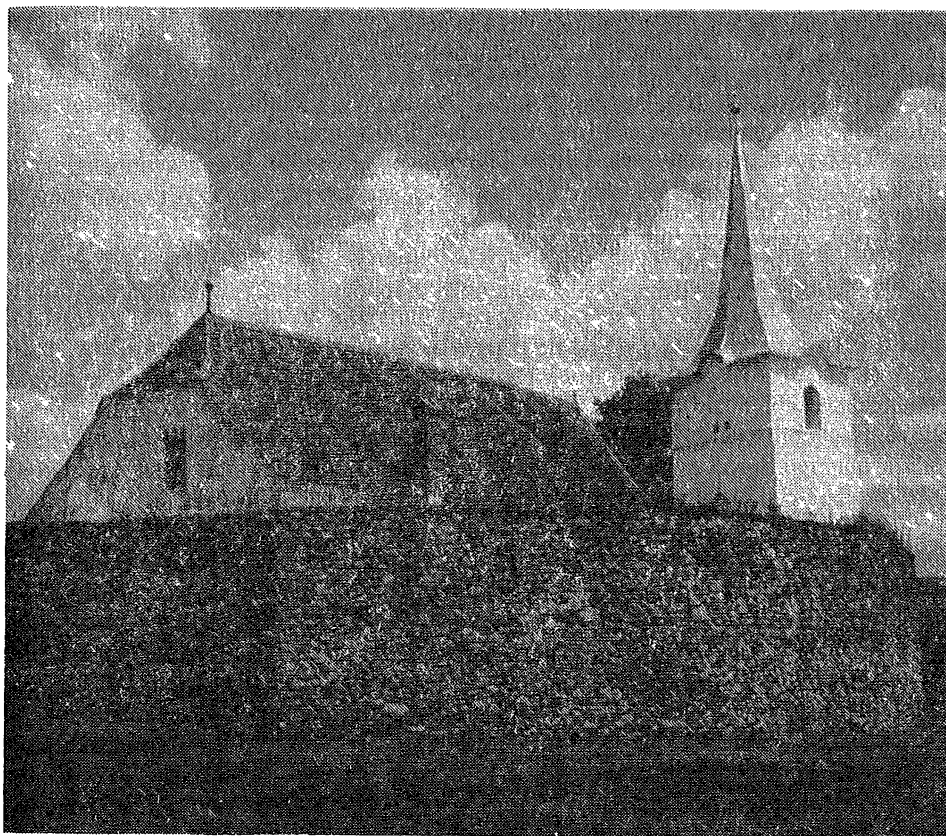

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

A gidófalvi református templom

1997. július

VIII. évf. 7. sz.

Tartalom

Tanulmány

Karasszon Dezső: A CXIV. zsoltár magyarázata.....	323
---	-----

Marosszentgyörgy ünnepén

Csiha Kálmán: Kapernaumban. Márk 2,1–12	324
Adorjáni Nagy Aranka: A népemért.....	327

Meggyesfalva ünnepén

Csiha Kálmán: Ezékiel látomása. Ezékiel 47,1–12	328
Nagy Gabriella: Fecskék	330

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla: Nem ti választottatok engem. János 15,16	331
Borbáth Dániel: Ki lehet Jézus tanítványa? Lukács 14,25–33	333
Boross Géza: Az ember ellensége. 2Korinthus 11,14	337
Boross Géza: Micsoda az ember...? Zsoltárok 8,5	340
Boross Géza: Az ember felelőssége: 1Mózes 4,9	342
Boross Géza: Az ember perspektívái. 2Korinthus 5,10	345
Boross Géza: Az igazi emberség. Filippi 2,8–9a	347
László Dezső: A mi vigasztalásunk. János 15,26–27	350
Lukács József: Én sem kárhoztatlak... János 8,1-11.....	353
Nagy István: Akinek van füle, hallja... Jelenések 3,22.....	355
Nagy József: A jó Pásztor. János 10,11–21	358
Szekeres István: „Uram, ismersez...” Zsoltárok 139,1b–6.13–18.24b	361

Alkalmi prédikációk

<i>Esketési beszéd</i>	
Tunyogi Lehel: Isten előtt egymáshoz illők. 1Mózes 2,18–24.....	364
<i>Temetési beszéd</i>	
Czapfalvy József: Füstölgő kemence és tüzes fáklya. 1Mózes 15,17.....	366

Vallástanítás

Nagy Gabriella: Anániás és Safira	368
Márkodi Sarolta: Mózes születése és megmentése	369

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Nagy László
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Korrektor: Hatházy Ferenc
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

Tanulmány

Karasszon Dezső
Debrecen, Magyarország

A CXIV. zsoltár magyarázata

Ez a zsoltár tartalmi szempontból himnusz, hiszen Istennek népe javára véghezvitt tetteit és a természet feletti uralmát dicséri. De a himnusz formai alkotórészei hiányoznak. Nincs imperativusos bevezetés, felszólítás az Úr magasztalására. Nincs „mert”-tel kezdődő főrész sem, legfeljebb a 8. versben van egy himnikus participium. A zsoltár szövege jó állapotban maradt ránk. Szereztetési idejének meghatározásánál fontos tudni, hogy nemcsak a Mózes könyveiben és a Józsué könyvében található tradíciókra támaszkodik, hanem a második Ézsaiás igehirdetésére is. Itt egybeesik a teremtés, az exodus és az új exodus (Ézs 51,9–11) éppen úgy, mint a 114. zsoltárban. Sőt a zsoltár 8. verse előfeltételezi Ézs 41,17–20-at. Ez a zsoltár is az ünnepi hallel-hoz tartozik. (Zsolt 113–118)

1–2. vers. A zsoltár az űdv történet nagy eseményével, az egyiptomi szabaddítással kezdődik. „Jákób háza”, Jákób családja (Gen 46,27 s köv.; Ex 1,1–7) kiszabadult az „érthetetlenül beszélő” nép közül (Gen 43,23; Deut 28,49; Ézs 28,11; Jer 5,15). Ezt a szabaddítást Izrael állandóan emlegette az istentiszteleteken (Zsolt 78,12.43.51; 80,9; 81,6; 105,43; 135,8 s köv.; 136,10). Hatalmas időköz telt el a 2. vers: Júda lett az Úr „szentélye”. Hosszú időnek kellett eltelnie, míg Salamon király megépítette a templomot. Izrael lett az Úr dicsőséges uralmi területe. (A héber szöveg ezt többes számban mondja: királyságai. A többes szám a területi kiterjedésre vonatkozik. A LXX egyes számot mond.) Az egész népnek szent népnek, az Úr szent tulajdonának kell lennie (Ex 19,6; Jer 2,3).

3–4. vers. „A tenger látta – és elfutott.” Kit látott a tenger? Az Úr megjelenését. Itt egyrészt a Vörös-tengernél történt csodára, a nép megszabaddítására kell gondolni (Ex 14,10–31); másrészt azonban a teremtő Isten győzelmére a Káosz-hatalmak felett (Zsolt 48,6; 74,13 s köv.; 77,17–21; 89,10 s köv.; 93,3 s köv.; 104,6–9; Ézs 51,9 s köv.) Ugyanez a vers beszél a Jordán vízének „hátrátéréséről” is (Józs 3,14–17; 4,23). A két cselekmény közt negyven év telt el. Mindkettő az Úr hatalmát bizonyítja. Az exodust a zsoltáríró összekapcsolja a honfoglalással. A 4. vers a Sínai-hegynél történt eseményekre céloz: a hegy remegett (Ex 19,18). Ezt költői szépséggel a kosok ugrándozásához hasonlítja a zsoltáríró. A hegyek remegnek, ha megjelenik az Úr (Bír 5,5; Zsolt 29,6; 68,9; Hab 3,6).

5–8. vers. Az 5–6. vers költői kérdés formájában ismétli meg a 3–4. vers gondolatait. Miért hátráltak meg a vizek, miért ugrándoztak a hegyek? Azért, mert megjelent az Úr, és az Úr hatalmasabb a vizeknél és a hegyeknél. A 7. vers fel is szólítja a földet, hogy remegjen (szülő nőhöz hasonlóan vergődjék) az Úr előtt, Jákób Istene előtt (az „előtt” szó is az Úr megjelenésére utal). A 8. vers háttérben a kösziklából fakasztott víz története áll (Ex 17,1–7; Num 20,1–13; Deut 8,15; Ézs 48,21). De Mózes könyveiben még nincs szó arról, hogy ez a víz tóvá vált. Erről Ézs 41,18 (és Zsolt 107,35) beszél, amikor a második nagy exodusról, a babiloni szabadulásról prófétál. Ha az Úr a sziklát „vizek tavává”, a kovakövet vízforrássá tudja változtatni, akkor méltó arra, hogy remegjen előtte és őt tisztelje az egész föld.

Marosszentgyörgy ünnepén

Csiha Kálmán

Kapernaumban

Alapige: Márk 2,1–12

Ez a történet Kapernaumban játszódik le. Kapernaum a Jézus városa volt. Amikor pünkösdkor Izraelben jártam, megdöbbenve álltam meg a város bejárata előtt, ahova ki volt írva angolul is: a Jézus városa. S akkor arra gondoltam, milyen nagy dolog lenne, ha ki lehetne írni Marosvásárhelyre is, Kolozsvárra is, Marosszentgyörgyre is: a Jézus városa. Ha ki lehetne írni Erdélyre is és minden családi hajlék ablakára és ajtajára: a Jézus városa.

Hol van ma már a Jézus városa? Kapernaumban már csak a régi zsinagógának vannak meg a romjai, ahol Jézus valamikor prédikált, és egy régi keresztyén templomnak az alapkövei. Hol van most a Jézus városa? Kelet-Európa és az egész emberiség a gyűlölet városa. És sok szív, sok nép és sok város a fájdalom városa. És sok család a bánat városa. És Erdély? A próbák városa. A mi szívünk sokszor a csüggedés városa. Mégis itt van a Jézus városa, itt van szétszórva a fájdalom, a bánat, a csüggedés, a gyűlölet városai, itt van szétszórva Jézus városa. Erdély hegyei és völgyei között, a 43 országba szétszóródott magyar reformátusok és minden hívő ember között. Itt van a templomban Isten városa, az anyaszentegyházban van Isten városa, hogy a csüggedés városa legyen a reménység városa, hogy az erőtelenség városa sok-sok szívben a reménység és az erő városává váljék.

Azért jött Jézus vissza, hogy Kapernaum az ő városa legyen. Hazajött. Most Jézus hazajött Marosszentgyörgyre, ebbe a megnagyított szép, új templomba. És hazajött a mi szívünkbe is, mert minden szív az övé, még akkor is, ha közben a csüggedése és a bánatá lett, ha a fájdalom vagy a hitetlenségé lett, ha a reménytelenségé lett. Jézus jön, hogy visszavegye a mi szívünket. És visszavegye a templomainkat és gyülekezeteinket, Erdélyt és Kelet-Európát az ő városának, Jézus városának.

Köszönjük nektek, kedves marosszentgyörgyi testvéreim, hogy a városába visszatérő Jézust megnagyított templommal, zúgó harangokkal, ifjúsági teremmel és vágyakozó szívvel fogadjátok. Megérkezett, mint egykor Kapernaumba. Hazaérkezett! És úgy akarja, hogy otthon legyen nálunk. Vajon itthon tud-e maradni? Vajon viszünk-e a templomból annyi békességet, tisztaságot, hogy ne kelljen az otthonunkból továbbmennie Jézusnak? Vajon viszünk-e olyan tiszta beszédet haza a templomból, hogy az otthonunkból ne kelljen a tisztátalan beszéd miatt továbbmennie Jézusnak? Vajon viszünk-e annyi jóakaratot haza a templomból, hogy az otthonainkból a rosszakarat miatt ne kelljen továbbmennie Jézusnak? Hogy legyen végre az otthonunk is, a népünk szíve is a Jézus városa. A mi népünk ne csak magyar nép legyen, ez nem elég, testvéreim, legyen az Isten magyar népe. Legyen a mi népünk az Istent megtaláló, szíve gyökeréig Jézus Krisztust szerető népe az Istennek, legyen a Jézus városa. Ezért épülnek a templomaink.

Amikor megérkezett az Úr Jézus, akkor sokan összegyűltek a házban, annyian, hogy nem is fértek az ajtó elé, mert az úgy van: ahol megszólal Jézus, ott mintha valami csodálatos mágnes összegyűjtené a szíveket, mert van ezen a világon sok gyűlés, sok jóakarató és rosszakarató emberi társulás, sok mindenen keresztül sok jót és sok rosszat látunk ebben a világban, de olyan vonzereje, ami a világ templomába összegyűjtse vasárnapról vasárnapra az embereket, olyan vonzereje senkinek sincs, csak az Úr szavának, az ő szeretetének.

Most ünnepeltünk. Magyarországon most vannak a záróalkalmi a III. Magyar Református Világtalálkozóknak. Jöttek mindenünnen, hogy együtt hallgassuk az Igét, hogy együtt imádkozzunk és együtt boruljunk le az Isten előtt. Jöttek Ausztráliából, ahonnan napokig kellett repülővel utazniuk, Amerikából és szerte a világból, és jöttek a Magyar Reformátusok Tanácskozó Zsinatára, hogy egy énekeskönyvünk legyen végre és egyformán dicsérjük végre az Istent. Jöttek messziről, valami csodálatos erő gyűjtötte össze őket és benneteket is itt vasárnapról vasárnapra. Hollandiától Erdélyig minden vasárnap az Isten gyűjt össze bennünket, hogy őt hallgassuk és vele legyen tele a lelkünk. Addig fogunk mi élni, testvéreim, míg az ő szavát halljuk, és amíg az ő hívására össze tudunk gyűlni az ő szent és kegyelmes színe előtt.

De abban a sokaságban, akik ott voltak, mindenki magáért jött. Csak négyen voltak, akik nem magukért jöttek. Akiknek fájt egy beteg, akik azt akarták, hogy ne csak ők egyedül gyógyuljanak meg, hanem velük együtt gyógyuljon meg a többi is. A missziói egyház képe ez, testvéreim, mert nem elég, hogy egyedül gyógyuljunk meg, hanem ide kell hozni a többit is. Ezek egy beteget, egy bénát hoztak Jézushoz. Nekünk is hozni kell a lelki bénaságban levőket, akik talán csak káromkodni tudnak, és imádkozni olyan ritkán, akik talán már csak gyűlölni tudnak, és imádkozni olyan ritkán, akik már csak sírni tudnak, és vigasztalódni olyan nagyon ritkán. Akik úgy érzik, hogy egyedül vannak, hogy végleg elhagyottak, és senki sincs, aki törődjék velük. Nekünk kell utánuk mennünk, nekünk kell megkeresni őket. Ma már más arca van az egyháznak, mint régen volt. Ma már nem csak a lelkipásztor szolgálatáról van szó. Valamikor azt beszéltek az ifjakkal egy nagyon régi táborútnél, hogy van fogyasztó társadalom és van termelő társadalom, és hogy van fogyasztó, illetve termelő gyülekezet. Milyen is ez a kettő? Milyen a fogyasztó gyülekezet? A pap elkészül a prédikációval, a gyülekezet meghallgatja, elfogyasztja, hazamegy, és ezzel be van fejezve minden. És milyen a termelő gyülekezet? Mint ez a négy, aki itt volt, akinek fájt, hogy valaki béna, hogy valaki nem talál gyógyulást Jézusnál, aki utánamegy, magához öleli, a vállára veszi, és nem csak magáért megy a templomba, mert nem csak neki kell békesség, vigasztalódás, erő, hanem körül néz ezen a sokszor megtaposott földön. És azért imádkozik, hogy mindenkinek és minden magyar református testvérünknek legyen vigasztalás, erő, békesség, és minden embernek ezen a földön, aki Istenhez vágyakozik vagy vágyakozna, legyen vigasztalás, békesség és erő. Nem elég meghallgatni a prédikációt, nem elég önmagunkért jönni. Jusson eszetekbe majd mindig ebben az új templomban: ha Jézus városa akarunk lenni, akkor el kell menni a béna Erdélyért és a templomba kell hozni a lelki beteget, hogy meggyógyuljanak, hogy erejük legyen, hogy reménységük legyen, hogy tovább tudjunk menni együtt az úton. Jusson hát eszetekbe, amikor itt ültök békességben, hogy a gyülekezetben hány béna lélek van, hány szerencsétlen család van, hány elhullott alkoholista van, hány helyen nem született meg a gyermek, akit áldásnak adott az Isten. És imádkoztatok érettük, keressétek meg az alkalmakat, hogy ott legyetek a négy férfi között, akik emelik a másikat és nem csak a saját lelki üdvösségüket keresik. Azt is kell keresni, de nem csak azt, hanem a többit, a szerencsétleneket, akiknek üres a lelke, és akik nem tudják, hol lehet erőt és gyógyulást kapni.

Elindul ez a négy, és hozzák a bénát, és nem tudnak odajutni Jézushoz a fogyasztó gyülekezet miatt. Mert azok mind Jézust hallgatják. Milyen szép, hogy Jézust hallgatják! De csak maguknak hallgatják, és az a szerencsétlen beteg csak a hátukat látja, amivel elzárják előtte az utat. Megkérdeztem egyszer egy fiatal ateista férfit, miért nem jár templomba, és azt mondta: a szüleim elváltak, nagymamánál éltem, és ő templomba járó volt, de nem bánt velem mindig jól, nekem nem kell a templom. Csak a nagyanyja hitének a hátát látta.

Vigyázzatok, hogy az életetek, az életünk olyan legyen, mint az ablak, hogy amíg Jézus felé fordulunk a templomainkban, át tudjon rajtunk sütni Jézus szeretete és ne abban merüljön ki csak az életünk, hogy őt hallgatjuk – az is kell, sőt nagyon kell –, de menjünk tovább, hogy továbbsugározzuk az ő szeretetét. Az a gyülekezet ott és akkor nem tudott erről semmit. Az ajtón kívül is álltak, és hallgatták Jézust. De miattuk nem mehetett oda a beteg. De azok, akik vitték, nem fordultak hátra, nem mondták, hogy úgysem lehet, mert sehol a világon, nekünk itt Erdélyben sem szabad soha hátrafordulni, azt mondani, hogy úgysem lehet; sohasem szabad lemondani arról, hogy Istenhez vigyük a népünket, sohasem szabad azt mondani, hogy úgyis hiába, úgyis elveszünk, mert nincs gyermek, mert úgyis kipusztulunk, mert nincs jövendőnk, mert nem térnek meg a részegesek és az istentagadók. Nem szabad nekünk soha azt mondani, hogy valami lehetetlen, és hogy végtünk van, mert nem jut Jézushoz a mi népünk. Nem szabad visszafordulnunk ezen a földön, azon az úton, amelyet Isten adott nekünk. Ez a négy ember sem fordult vissza. Pedig milyen kisebbségben voltak a többiekhez képest. Mint amilyen kisebbségben vannak az igazi keresztyének az álkeresztyénekhez képest.

Ha nem volt más lehetőség, hát kitalálták, hogy megbontják a ház tetejét, és onnan bocsátják alá Jézushoz a beteget. Mert a szeretet nem nyugszik bele abba, hogy nem lehet. A szeretet találékony. Megbontja a ház fedelét is, ha kell, és ha nekünk igazán van hitünk és reménységünk, akkor mi nem fordulunk vissza az Isten útján, megbontjuk a múltunk házának a tetejét is, ha kell, és rést ütünk rajta, hogy odavigyük a mi népünket a megtartó Isten elé.

Lebocsátják a beteget, mert aki akar, annak sikerül. Azt mondta az Úr Jézus: Keresetek és találtok, zörgessetek és megnyitattik nektek, kérjetek és adatik nektek. Hát ez a négy nem fordult vissza. Úgy írja Pál apostol, hogy mi nem vagyunk a meghátrálás emberei. Megbontjuk a ház fedelét, ugye megbontjuk, testvéreim, és nem leszünk csak fogyasztó gyülekezet, hanem odavisszük a mi testvéreinket, a mi népünket, családunkat, rokonainkat, munkatársainkat az Isten közelébe, a mi templomainkba.

Lebocsátják a beteget Jézus elé. Ő ránéz és azt mondja: fiam, megbocsáttattak a te bűneid! De úgy van írva, hogy látva ennek a négy embernek a hitét – pedig mi tudjuk, hogy mindenki maga felel a hitéért és lelkéért Isten előtt, de mégis, tudd meg, hogy ha hited van, azért a hitért Isten megsegíti az unokádat is. Én emlékszem nagyapám tiszta, erős hitére, és tudom, hogy sokszor azért is tudtam megállni nehéz időkben, mert példa volt előttem. És te is példa leszel a gyermeknek, az unokáknak, a rokonoknak, a családoknak, a gyülekezetnek, a népünknek. Te is példa leszel, s általad hitre jut majd az unokád, vagy az életben meg tud állni majd valaki gerincesen. Hát legyünk ott a négy ember között, akik emelik a beteget, akik felveszik a keresztet és vállalják az áldozathozatalt, a fáradságot, az időt, hogy az ő hitük által valaki meggyógyuljon.

Azt mondja az Úr Jézus a gyógyítás előtt, hogy megbocsáttattak neked a te bűneid. És csak 1000 évvel ezelőtt jött rá a modern mélylélektan, hogy sokszor egy-egy bűn miatt megbénulhat az ember. Ennek a kérdésnek külön mélylélektani mechanizmusa van. Freud, Jung és Adler kidolgozták ezt. Nagyon sok ilyen betegséget vizsgáltak meg. Az Úr Jézusnak nem kellett a mélylélektani tudás. Ő Isten Fia volt, és látta azt a beteg pontot ennek a béna embernek a lelkében, és arra a beteg pontra tette rá a kezét. Megbocsáttattak a te bűneid – ezzel kezdődött a gyógyulás.

Ha már bejöttünk ebbe a szép új templomba és beme gyünk a mi templomunkba, milyen jó, testvéreim, hogy mi tudjuk: az Úr Jézus tisztában van azzal, hogy valahol a lelkünk mélyén van egy elrejtett vérző pont, amit talán még mi sem látunk tisztán. De ő tudja, s arra a legbelsőbb fájdalomra oda tudja tenni a kezét, és azt tudja mondani: megbocsáttattak a te bűneid. Mint ahogy hirdetjük minden bűnvalló ima után, hogy „úgy

szerezte Isten ezt a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”.

A farizeusok nem értik ezt, mert akik messze vannak Istentől, azok ezt nem értik. Vannak dolgok, amelyeket csak azok értenek, akik hisznek, és akik közel vannak Istenhez. Életünket is, bánatainkat és fájdalmainkat is csak úgy értjük meg, ha hiszünk és közel vagyunk hozzá. A farizeusok felháborodnak, és akkor azt kérdi Jézus, vajon mi könnyebb: azt mondani, hogy megbocsáttattak neked a te bűneid, vagy azt mondani, hogy kelj fel és járj? És hogy lássátok, hogy hatalmas van az Ember Fiának megbocsátani a bűnöket, így szól a beteghez: mondom neked, kelj fel és járj! Vedd fel a te nyoszolyádat és menj haza. A beteg meggyógyult. Felvette a nyoszolyáját, az ágát, amelyen addig olyan megkeseredetten feküdt, és boldogan hazament. Most nem annak a betegnek mondja, hanem Erdély 28 újonnan épült vagy kibővített templomában, a tettekben is, ezt mondja most nekünk. Most az erdélyi magyar református anyaszentegyháznak mondja, most a 43 országban szétszóródott magyar reformátusságnak mondja: most Kelet-Európának mondja, most Erdélynek mondja: kelj fel és járj!

S ha rá hallgatunk, fel tudunk kelni és boldogan tudunk majd járni az ő útján. Isten áldja meg a ti templomokat és benne az életeteket, hogy tudjátok meghallani mindig az ő szavát, hogy tudjatok felkelni és gyógyultan, boldogan, bátran tudjatok járni vele, hogy legyetek, hogy legyünk a Jézus városává. Ámen.

Adorjáni Nagy Aranka

A népemért

„Legyen bár hajad méteres,
araszos bajszod, szakállad,
pihenőt itt ne keress, míg
népedet nem szolgáltad.”

(Székelykapu-ülőfülke felirat)

Parajdon

Válaszom:
Szültem egy lányt és négy legényt,
számlállok tizenhat unokát,
ötven éve hirdetek Igét,
írtam verset kötetre valót,

leülök hát.

Meggyesfalva ünnepe

(1996. szeptember 15.)

Csiha Kálmán

Ezékiel látomása

Alapige: Ezékiel 47,1–12

Ezékiel próféta könyvéből olvastam ezt az első hallásra kissé érthetetlen Igét. Hogy jól megértsük a jelentőségét, tudnunk kell, hogy Izráel népe 70 évig volt a babilóniai fogságban. Elhajtották otthonukból és kitelepítették őket. Jól ismerjük a történelemből a kitelepítéseket. 70 évig voltak távol otthonuktól. Lerombolták otthon a templomot, de volt közöttük egy próféta, Ezékiel, aki által szüntelenül üzent Isten. Ezékielék sokat álmodtak a templomról, a lerombolt és többé soha meg nem található templomról. Ezékielék sokat siratták a templomot, mert nem tudtak oda többé visszatérni, és talán sohasem tudják majd felépíteni, de fogságuk 25. évében Ezékielnek látomást adott Isten a majd felépülő templomról. Ebben a látomásban, amit most felolvastam előttetek, nemcsak Izráel sorsa van benne, de benne van Erdély sorsa is és Kelet-Európa sorsa is. Sőt a sokat megpróbált meggyesfalvi gyülekezet sorsa is.

Ez a látomás egy terméketlen vidéken játszódik le, melyet akkor tudtam igazán megérteni, amikor pünkösdkor Izraelbe utaztam. A jobb oldalon volt a Holt-tenger, amelyben egyetlen hal sincs, mert halott a vize. Azért mondják Holt-tengernek, mert nem él benne semmi, mert ha halakat akarnának beletelepíteni, akkor azok elpusztulnának, mert ha valamilyen növényzetet akarnának telepíteni belé, akkor elpusztulna a növényzet. A tóban a halál van. A bal oldalon pedig a pusztaság, a sivatag, ahol nem volt semmi élet, csak egy-egy olyan helyen, ahol a nagy messzeségben valahol véletlenül volt egy kicsi forrás, egy kicsi víz. Amíg ott utaztunk, elgondoltam, hogy lám, jobb oldalon a halál és bal oldalon a sivatag, a szenvedés.

Ilyen volt a történelmünk sok évszázadon át: jobb oldalon a halál és bal oldalon a szenvedés, de felettünk él Isten. Ott csak akkor volt élet, ha Isten kegyelméből valahol víz fakadt, életteremtő víz. Különben nem volt reménység, különben nem lehetett élet.

Ezékielt ezen az úton a látomás szerint kísérte az Isten angyala. És azért tudott megmaradni, és azért tudott reménységet adni a népének, mert őt kísérte az angyal, aki magyarázott és utat mutatott neki. És mi is csak azért tudtunk megmaradni, mert bennünket is kísért évszázadokon és évezredekken keresztül Isten, és utat mutatott nekünk, és forrást fakasztott az életünkben. Ezékielt kísérője elvezeti a templomhoz ebben a nagy sivatagban, ahol Engedinél hiába folyik a tóba mindenféle víz, mert úgylis sós lesz és minden meghal, minden elpusztul benne. Bal oldalon a sivatagban csak szenvedés és halál van. Isten angyala egy csodálatos templomot mutat neki. A megelőző részekben a fogságban élő Izráel számára le van írva a templom minden berendezése, de itt egy különös víz is van: a templom küszöbe alól a sivatagba víz folyik. Ez a víz folyik, egyre árad. Isten angyala átvezeti rajta Ezékielt. Először csak bokáig ér a víz, azután már derékig, azután alig lehet átmenni rajta, végül már át nem lábalható a víz. Egyre szélesedik és egyre árad, majd belefolyik a Holt-tengerbe. Ott meggyógyul a víz, mert körülöttünk, testvéreim, halott vizek vannak, a halál vizei.

Gondoljatok arra, hogy miként támadtak és támadnak egymás ellen a nemzetek. Gondoljatok az emberek lelkéből kicsapódó, kilángoló halálos gyűlöletre. Gondoljatok a megromlott életre, a tönkrement családokra, az elzüllött ifjúságra. Gondoljatok arra, hogy milyen reménytelen sokszor a jövőndő, mert csak a bennünket körülvevő gyűlöle-

tet látjuk. És ebbe a gyűlöletvízbe hiába próbálok betelepíteni, valami szeretetet betelepíteni, mert azonnal elpusztul benne, mint a Holt-tengerbe telepített hal. És ebbe az erkölcsöt veszített világba hiába próbálunk erkölcsi prédikációkkal valamit betelepíteni, úgymint elpusztul minden nemes érzés és gondolat. Itt a vizet kell megváltoztatni, itt a vizek kell hogy megváltozzanak; az ateista évszázad folyamán megromlott és tönkrement emberi lelkek kell hogy újjászülessenek.

Kiárad a tóból a víz, amely meggyógyítja a halott vizeket, a beteg vizeket. Erre szolgálnak a templomok. Miért tudunk mi Erdélyben annyi évszázadon és évezreden át megmaradni? Mert Isten angyala megmutatta Erdélynek, hogy minden templom forrás a pusztaságban, hogy a templomból élő vizek áradnak ki, amelyek meggyógyítják a világot és az emberi élet megromlott vizeit, és így élet terem nyomukban. Ez az áradó-növekedő víz ott volt a ti életetekben is, kedves meggyesfalvi gyülekezet. Ugye már 400 éves gyülekezet voltatok, amikor egy közgyűlésén a diktatúra idejében, amikor talán hárman vagy négyen voltak jelen, úgy határoztak, hogy ne legyen többet önálló gyülekezet. Íme, jobbról volt a halál és balról a pusztaság és sivatag. De felettetek volt Isten. Aztán Isten kegyelme megengedte, hogy újból legyen gyülekezet, és akkor lett egy csűr. Már bokáig ért a gyógyító víz. Aztán engedély nélkül bővítettétek, befértetek talán már 160-an. Már derékig ért a víz. Isten kegyelméből ismét bővítettétek. Majd tornyot építettétek, és lett nagy folyó, úszni való folyó. Az új, megépült toronyban zeng a harang. Isten kegyelméből nőtt a folyó, és a két oldalán – azt mondja itt az Ige – gyümölcsfák állnak, termő gyümölcsfák. Ahova befolyik a víz, ott minden meggyógyul. Itt is úgy van, Erdélyben is úgy lesz. Meggyesfalván is úgy van, hogy a templomba nem szabad bezárni az Igét, mert az a templom, amelyben benne marad az Ige és nem folyik ki a küszöb alá, az a templom nem igazán templom, hanem elveszett templom. Csak az az igazi templom, amelyből kifolyik a víz, amelyből kiárad az Ige az ifjúsági gyülekezetbe, a nőszövetségbe, a családokba, az öregek és fiatalok lelkébe; ahonnan kiárad az Ige a hétköznapiakba, ahol meggyógyulnak a lelkek.

Azért adta nektek Isten ezt a megnagyobbított templomot, hogy innen áradjon ki az Ige; hogy legyenek mindnyájan patakmeder, amely tovaviszi a gyermekhez, az unokához az élő vizet, hogy meggyógyuljon mindenki élete. Csak a mocsarak, az állóvizek nem gyógyulnak meg, amit nem mos át Isten Igéjének az ereje, ahol azt mondják: miért olvassam a bibliát, úgymint tanultam már. Csak a mocsarak nem gyógyulnak meg, hisz vannak és lesznek továbbra is elvált családok, továbbra is lesznek káromkodó édesapák, továbbra is lesznek lélektelen gyermekek, akiknek nem lesznek szép emlékeik a gyermekkorukról. Végül üres templomok lesznek. Vigyázzatok, meggyesfalvi gyülekezet! Folyjék ki a küszöb alá, folyjék túl a küszöbön az Ige, jusson el minden családhoz, minden lélekhez. Vigyázzatok, vigyázzunk együtt, lelkipásztor testvéreim, mert itt Erdélyben, ahol egyik oldalon a halál és a másikon a szenvedés van, a felettünk lévő Isten forrásként templomokat adott nekünk, hogy áradjon mindentűvé a víz, mossa át a lelkeket, és legyen gyógyuló Erdély, és legyen gyógyuló Magyarország, s legyen gyógyuló emberiség ebben a világban.

A folyó mellett gyümölcsfák állnak, és a gyümölcsfák levelei gyógyítanak. Ti vagytok ezek a gyümölcsfák, kedves testvéreim! Ti kell hogy legyenek ezek a gyümölcsfák, titeket ültetett Isten az Ige áradó folyója mellé. Akik ebből a folyóból táplálkoznak – ahogy az Ige mondja –, azok gyümölcsöt tudnak teremni a pusztaságban. Ti vagytok az Isten gyümölcsfái, meggyesfalvi és marosvásárhelyi gyülekezetek. Isten teremtő gyümölcsfája Erdély Istenben hívő népe. Mi vagyunk az Isten gyümölcsfái! Eresszétek mélyre a gyökereket, hogy mindig ebből az életadó vízből tudjatok táplálkozni, hogy tudjatok eledelt adni gyermeknek, unokának, családnak, egyháznak, népünknek és vele

az egész emberiségnek. Tudjátok a lélek igaz, szép gyümölcsseit teremni. Még a leveleket és az emlékeket is gyógyítsa meg a templomból kiáradó élő víz, hogy ha majd elementek erről a földről, akkor még a lehulló száraz leveleket is tudják összegyűjteni utánatok azok, akiket szerettetek, akik szerettek titeket. Legyen gyógyulás, mert csak két utunk van: vagy a jobb oldalon a halál és a bal oldalon a sivatag és több semmi, vagy felettünk az Isten s a lelkünkön átáradó vizek. De ekkor az egyház gyümölcsstermő egyház, és ekkor Erdély gyümölcsstermő Erdély, és ekkor gyümölcsstermő az életetek. Isten áldjon és segítsen meg benneteket, hogy azokká lehessetek. Legyen az ő neve áldott mindezért! Ámen.

Nagy Gabriella

Fecskék

Hallottad-e csivitelni a fecskéket hajnalban,
mikor álmosan ébred, piros orcával a Nap,
s a rügyeket lombba duzzasztja a tavaszi szellő
s a harmatos pázsit fiatal, frisszöld?
Emlékszel-e még váréptésünkre,
aprókáik kirepülésére,
ősrend szerinti, őszi eltűnésükre
a szürke, felhős, ködös messzeségbe?
Megjelennek-e álmodban olykor
fénykoszorús, fekete fejükkel,
habmellükkel hasítva a végtelent?
S gondolsz-e félve az örvénylő habokra,
melyek, mint latyakos sár a szűz pelyhet,
elnyelhetik a hűség madarait?
Mondd, várod-e aggódva vissza őket?

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla

Nem ti választottatok engem

Alapige: János 15,16
Bibliáolvasás: Máté 9,36–10,16

Néhány napon keresztül gyülekezetünk fiataljaival együtt azon örvendeztünk, hogy milyen nagy dolog az, hogy mi ismerhetjük az Urat. Aztán egy prédikáció után rájöttünk, hogy van ennél nagyobb dolog is. Éspedig az, hogy Jézus ismer bennünket. A mai alapige arról tesz bizonyosságot, hogy nagy dolog Jézus Krisztust választani életünk Urának, vagy ahogy Gyökössy Endre mondja: „életünk Gazdájának”. Azonban még ennél is nagyobb dolgot állít Jézus, midőn azt mondja, hogy „nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket”. Kiválasztásunkról, közelebbről kiválasztásunk rendjéről, valamint kiválasztásunk céljáról beszél mai alapigénk.

Az előző versben Jézus barátainak nevezi a tanítványokat. Ez a lehető legnagyobb megtiszteltetés számukra. Azonban mielőtt eltölténé szívüket a büszkeség, hogy lám, az Isten Krisztusának a barátai vagyunk, Jézus tisztázza előttük: Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket. Ezért is rendkívüli ez a kijelentés, mivel a tanítványok „Mesternek”, tanítónak nevezték Jézust, az ókor gyakorlata viszont az volt, hogy a tanulni vágyó fiatalember döntötte el, hogy ki mellé szegődik, hogy kitől akar tanulni!

A barátokat tekintve az ember büszkén, öntudattal szokta mondogatni, hogy azokat megválogatja. Igen: miközben a rokonokat születés révén kapjuk, a barátokat mi választjuk. Arról nem tehetünk, hogy kik a rokonaink, azonban arról már igen, hogy kik a barátaink.

És éppen ez a megdöbbentő Jézus kijelentésében: ő, aki ismeri, hogy mi lakik a tanítványok szívében, barátainak vallja őket. Ezt a vallomást pedig meg is erősíti, amikor ezt mondja: „Én választottalak titeket...”

Már az ókor embere felismerte azt, hogy milyen nehéz igazi barátot találni. Igazi, tartalmas baráti viszonyt kialakítani mindig nehéz volt. Nagy Sándor nevelője így jajgatta el e felismerés miatti panaszát: „Ó, barátaim, senki sem barátunk!” (Arisztotelész) Magyar népünk ajkán ez a keserű tapasztalat így fogalmazódott meg: „Borbarát van, de bajbarát nincs.” Nyilvánvaló ezek szerint, hogy a jó helyzetű embereket sokan választják barátjuknak.

A magas beosztású ember azonban igen megválogatja, hogy kit válasszon barátjául. Mi több: minél magasabb körökben mozog valaki, annál kényesebben ügyel arra, hogy kivel érintkezik. Ez az igyekezet mindig elfogadott forma volt. Már a régiek kimondták, hogy a hasonló a hasonlóknak örvend (similis simile gaudet).

Ugye mi is hasonló nézetten vagyunk? Ha őszinték akarunk lenni, akkor bevalljuk, hogy mi igen válogatóság vagyunk a barátkozás tekintetében! De a mi személyválogató életünkbe szól bele a mennyei Atya küldötte, Jézus. Mondásával meghökkent bennünket. Szavaival ugyanis elveszi minden magabiztosságunkat, mintha ezt mondaná: „Ne véltétek azt, hogy ti fedeztetek fel engem! Ne higgyétek azt, hogy ti indultatok el felém! Ne gondoljátok azt, hogy ti választottatok engem! Még mielőtt ti rólam hallottatok volna, én már ismertelek benneteket. Még mielőtt ti engem kerestetek volna, én már rátok találtam. Még mielőtt ti engem megszerettetek volna, már a magam számára választottalak benneteket.”

Bűnbánattal gondolhatunk arra, hogy mi milyen gyakran voltunk és vagyunk személyválogatók. Mennyi előítéllettel fogadjuk a hozzánk közeledőket. Hányszor kezeljük lenézően embertársainkat. S miért? Gyakran mi magunk sem tudjuk. Sokféle magyarázatot, mentséget találunk ilyenkor. A végső ok azonban a szeretetlenség. Ez ellen harcolni, imádkozni lehet: kérjük Istent, hogy a krisztusi szeretet foglalja el szívünket.

Nem győzzük eleget csodálni ezt a szeretetet. Ez a felülről jövő kiválasztás, amely elfogadja a másikat úgy, amint van. Ez az előítélet nélküli kiválasztás, mely mindenkinek egyenlő esélyt ad: te, aki elesett voltál, most egyenesen járhatsz! Te, aki lecsúsztál, most felemelkedhetsz!

Jézus ezt úgy mondja, hogy „rendeltelek” titeket. Magyarán szólva: kezembe vettem a ti életeteket. Eddig a bűn, a múltatok, a szenvedélyek rendelkeztek veletek. Ezentúl én rendelkezem veletek. Olyan öröm ennek a megtapasztalása. Tegnap reggel egy aszszonytestvér keresett meg. Áhítatoskönyvet kért. Amikor megkérdeztem, hogy kinek viszi, azt válaszolta, hogy a férjének. Csodálkozó tekintetemet elérte: „Férjem mostanában egyáltalán nem iszik. S ahogy eddig a pohár után nyúlt reggelente, újabban úgy nyúl az áhítatoskönyv után.” Örömmel hallgattam ennek a boldog feleségnek a beszámolóját, akinek férjét immár az érdekli, hogy mire rendelte őt a Megváltója.

Jézus megmondja a tanítványoknak, hogy mire rendelte őket: „Hogy gyümölcsöt teremjete, és a ti gyümölcsötök megmaradjon.” Jézus Krisztus itt világossá teszi azt, hogy elvárásai vannak választottaival szemben. Ugyanúgy, ahogyan mi is kimondjuk: az, akit magamnak választok, legyen megbízható, becsületes, rendes, szorgalmas. Milyen kívánatos lenne, hogy az élet útját járva, igazi gyümölcsstermő életünk legyen! Ha azon a helyen, ahova Urunk küld és állít bennünket, felmutathatnánk hitünk és hálánk gyümölcsseit! Tudjátok, milyen a gyümölcs: szemet és szívet gyönyörködtető dolog. Vajon a mi életünkben vannak ilyen gyümölcsök? Az a mód, ahogy élünk, ahogy megnyilatkozunk, ahogy munkánkat végezzük, ahogy egy ügyet szolgálunk, mások előtt kedves-e? Olyan, mint egy szép gyümölcs?

Sajnos gyakran vagyunk úgy vele, mint a letört ágú fák gyümölcsével. Amikor a termés súlya miatt összeroskad a fa, a gyümölcs kényszeredetten érik be. Az ilyen termés még aszalásra sem felel meg, mivel sohasem volt megérve. Más esetben konzervvel, azaz befőttel szeretnénk megkínálni embertársainkat, amikor azok valami eredetire, frissen szedett, hamvas gyümölcsre várnak. Nem kell csodálkoznunk, ha sok kívülálló előtt nem tudjuk kívánatosá tenni a keresztyén életet. Az olyan keresztyénség, mely adós marad a jó gyümölcsökkel, nem egykönnyen talál követőkre.

Joggal merül fel bennünk a kérdés, hogy mi számít jó gyümölcsnek. A kedvesség, a jóság, a gyengeség, a hűség, a szelídség, a türelmesség, az önuralom. Aki erről többet kíván megtudni, olvassa el a galatákhoz írt levél 5 fejezetét. Ott még teljesebb felsorolásban látjuk együtt ezeket a gyümölcsöket. Látva ezt a „gyümölcsválasztékot”, zavarba jövünk, mert mi ilyen termést nehezen vagy csak alig-alig találunk életünk termőfáján. Mi legyen akkor?

A megoldást Jézus Krisztus tanítása kínálja fel: engedjük, hogy öbelé oltassunk. Ha ő magához kapcsol, akkor mi az ő ereje által új életben járunk. És amint a régi élet magával hozta a sötétségnek cselekedeteit, úgy hozza magával az új élet a krisztusi magatartás gyümölcsseit. János evangéliumának e fejezetében Jézus a szőlőtő és a szőlővessző hasonlatával ábrázolja a tanítványokhoz kötődő viszonyát. Jó gyümölcs azoknak az életében terem, akiket Jézus táplál. Úgy, ahogyan a szőlővenyige is akkor hoz jó termést, ha a tőkén marad.

Ilyen módon zárul be a kör. A bennünket elválasztó Jézus ereje alkalmassá tesz arra, hogy a jó venyigéhez hasonlóan nemes gyümölcsöt teremjen életünk. A kiválasztó szán-

dék így hat tovább: maradandó gyümölcsöt fakaszt Krisztus-követő életünkben. Indítson bennünket a kiválasztásunkban való örvendezés és a hála arra, hogy Urunknak tetsző gyümölcsöt teremjünk. Ámen.

Borbáth Dániel

Ki lehet Jézus tanítványa?

Alapige: Lukács 14,25–33
Bibliaolvasás: Máté 19,27–29

A kép, amely az alapige első verséből élénk tárul, mindnyájunk által óhajtott dolog. „Megy vala pedig övele nagy sokaság.” Elöl Jézus és nyomában sokan. Ha őt állandóan ilyen sokan követték volna, bizony más fordulatot vett volna a világtörténelem. Milyen másként oldották volna meg a nehéz kérdéseket! Mennyire kedvezőbb alakult volna minden! Fáj, hogy nem így volt. Bánt, hogy ma is sok helyen üresek a templomok. Ha pedig a templomon kívüli életre gondolunk, még szomorúbb a helyzet. Ugyanis nemcsak azt látjuk, hogy nem követik sokan Jézust, de azt tapasztaljuk, hogy ellenségei is sokan vannak. Magunkba tekintve azt látjuk, hogy velünk is baj van. Ugyanis sokan mondják: Uram, Uram, de életük folytatása nem méltó Jézushoz.

Mai Igénk éppen arról szól, miért van oly kevés tanítványa Jézusnak. Míg erre fényt vet az alapige, élénk tárulnak tanítványságának feltételei.

I.

Amint háromszor halljuk e textusból, „nem lehet az én tanítványom”, rádöbbenünk arra, bizony nem könnyű Jézust követve tanítványává lenni. Az a Jézus mondja e szavakat, aki mint szerető idvezítő jött hozzánk. Amint akkor, úgy most itt is figyelmeztet arra, hogy nem könnyű tanítványává lenni. Az utóbbi évezredben nagyon elterjedt az a vélekedés, hogy kényelmes és könnyű Jézus tanítványának lenni. Az ilyenek aztán el is várták, hogy Jézus követéséért kedvező földi körülmények között éljenek. Bizony sok ember vágyakozik a jó és gazdag, csendes és eszményi életre. Jézus a tanítványainak nem ezeket ígérte. Mai alapigénkben Jézus valóságos életszemléletre kíván vezetni bennünket.

A sokaság felé fordulva megmutatja a tanítványság három feltételét. 1. Teljes szakítás a magunk világgal. 2. A keresztfelvétele és hordozása. 3. A félúton való megállás helyett teljességre kell vinnünk a vállalt szolgálatot.

II.

A régi étellel, a magunk világgal való szakítást Jézus e mondatával fejezi ki: „Ha valaki énhozzám jő, és meg nem gyűlöli az ő atyját és anyját, feleségét és gyermekeit, fitestvéreit és nőtestvéreit, sőt még a maga lelkét is, nem lehet az én tanítványom.” Nagyon megdöbbenünk itt a gyűlölet szón. Jézus, aki a szeretetet hirdette, aki igazi, nagy szeretetben életét adta értünk, bűnösökért, hogyan kívánhat tőlünk ilyen? Bátran mondjuk ki: mi lehetetlennek tartjuk, hogy gyűlöljük azokat, akikkel egy családban élünk, akikért fáradozunk, szenvedünk, akiké szívünk minden dobbanása, mert drága szeretteinknek tartjuk őket.

Mit tesz az igehirdető, amikor ilyen nehéz textus igazságát kell szólania? Őszintén szólva arra gondoltam: vajon valóban ilyen élesen mondta-e Jézus ezt? Jól fordították-e a bibliafordítók e szót? Bizony, be kellett látnom, hogy még megrázóbb az Ige, mert az eredeti szöveg azt is kifejezi, hogy el kell fordulnunk attól, akit meg kell gyűlölnünk.

Jobban elmélyülve a Bibliában, megdöbbenem azon, hogy Isten is gyűlöl. A szerető Úristen gyűlöl! Ámós által ezt üzent a népnek: „Gyűlölöm a ti ünnepeiteket.” Hóseás által pedig ezt mondja: „Minden gonoszságuk Gilgálban van, mert ott gyűlöltem meg őket.” Isten saját népétől is megkívánja ezt a gyűlöletet. Gyűlöljétek a gonoszt – mondja az Ige nemcsak Ámósnál, hanem a zsoltárookban is. Nagyon meggondolkoztatott Jézus e mondása, mely a gyűlölethez köti az örök életet. „Aki gyűlöl a maga életét, örök életre tartja meg azt” (Jn 12,25). Íme egy olyan gyűlölet, mely üdvösséggel jár!

Amikor a Szentírás nagy összefüggésében ide jutunk, akkor értjük meg Jézus e szavait. Az a gyűlölet, mellyel a szerető Isten gyűlöl, nem olyan, mint a mi gyűlölködésünk. Miként más az Isten szeretete, mint az emberi szeretet, éppen úgy más Isten gyűlölése és a Bibliának tőlünk megkívánt gyűlölet. Az emberi szeretet sokszor érzelmes szeretet, melyet ha lélektanilag megfigyelünk, sok önzést is tartalmaz. Ezzel szemben Isten szeretete áldozatos tett, melyben egyszülött Fiát értünk adta. Amint ez a szent szeretet lobogó áldozat, úgy a gonosz elleni gyűlölet szent tűz. Nem illik Istenhez a gonosz. Ezért kiirtja, elpusztítja. Isten nem a bűnöst, hanem a bűnt gyűlöl. Azt a hamis istentiszteletet gyűlöl, mely nem méltó hozzá, a szent Úrhoz. Gyűlölete elveti, megveti és utálja az ilyent. Ez a szent Úr felháborodása és ítéletre vivő haragja. Ezért bocsátott özönvizet. Ezért adta a babiloni fogságot. Isten szeretete nem langymeleg érzélem, hanem égő tűz, mely alkot és pusztít. A mi gyűlölködésünkben sok a bosszú és a rosszindulat. Isten gyűlölete mögött a bűnöst megmentő szeretete lobog. Isten azt gyűlöl, ami választott gyermekét lealjasítja és tönkretesz. Ezt a perzselő tüzet plántálja már az Ótestamentumban Isten gyermekei szívébe. „Az Úrnak félelme a gonosz gyűlölése” (Péld 8,13). Jóbot az Írás úgy mutatja, mint istenfélőt és bűngyűlölőt (1,1). Ez a gyűlölet elszakadás attól, ami eltávolít minket Istentől. A magunk gonosz énjének, bűnös lelkünknek a megutálását kívánja tőlünk Jézus alapigénkben. Közvetlen családi körünkben is azt kell meggyűlölnünk, ami Istentől eltávolít, ami szívünket elfordítja tőle. Be kell látnunk, a torz családi szeretet ilyen. Elsőbb számunkra a dédelgetett gyermek, s csak azután jön Isten. Hány nagy szerelemmel kezdődő családi élet azért nem lehet áldássá mások számára, mert benne elsőbb önmagunk szerelme, mint Isten szentsége és törvénye. Sok családban és a magunk lelkében a gonosz székel, mert neki adtuk át szívünket, életünk központját. Ez a mi óemberünk. Ezt a bálványt kell ledöntenünk! Ezt kell megutálnunk. Ez a gonosz fészke. Szívünk trónjára ültessük újból Istent, az igazi Urat. Ezt jelenti a magam lelkének gyűlölete. Ha kiméletlenül leszámolok önmagammal, nem lesz az számomra veszteség, hanem nagy nyereségem, mert az Úr lesz szívemben az a központ, ahonnan a jóság és szeretet, ahonnan az áldozatos élet igazi ereje kisugárzik. Addig, míg ezt nem teszem meg, mindig a bűnös énem fog szívemben uralkodni.

Ezt a szakítást jelenti alapigénkben a gyűlölet szó. De jelenti az Isten számára való felszabadulást és az ő világában való önkéntes, áldozatos szolgálatot. Ilyen felszabadulásnak kell végbemennie a családban is. Igazabb, áldozatosabb és – meg kell mondanunk – boldogabb lesz szolgálatom a családban, ha előbb egész szívvel az Urat szeretem és neki szolgállok. Ezt csak a hit ismeri fel, mely tapasztalja, hogy ha előbb meggyűlölöm önmagam, azonnal helyreáll a családi szeretet. Csak a gonosztól független ember lehet Jézus tanítványa. Ezért nehéz a keresztyén élet hit nélkül. De a hitben ez magától értetődő. Sokan azért maradnak el Jézustól és igazi tanítványi seregétől, mert hiányzik szívükből a helyes szeretet tüze s ennek ellenpárja, a magunkat meggyűlölő szent tűz. Ha megértjük Jézust, akkor igazat adunk a francia költőnek, aki azt mondta, csak az szeretet, mely gyűlöl is. Akire egyszer rásugárzott Isten szeretete és valóban szereti Istent, az gyűlöl az, ami megrontó, istenellenes bűn.

III.

A második feltételt Jézus így állapította meg: „És valaki nem hordozza az ő kereszjtét, és énutánam jön, nem lehet az én tanítványom!” Kálvin erről így ír: „Krisztus csak úgy sorol tanítványai közé, ha sok baj elviselésére vagyunk berendezkedve. Ha fájdalmat okoz, hogy az evangéliumért atyánkkal, feleségünkkel és gyermekeinkkel meghasonlásba kerüljünk, akkor jusson eszünkbe az a körülmény, hogy Krisztus minden tanítványát a keresztre szánta. Amit Krisztus olyan keményen mondott, így ismétli a hitben merészen és alázatos engedelmisséggel reformátorunk. Ő is a tiszta evangélium győzelméért felvette és valóban hordozta a maga kereszjtét.

Mi a keresz? Sokan a szenvedést, a betegséget, a hontalanságot és a szegénységet értik alatta. Azonban ha megint a Szentírás sajátos tanítását nézzük, a keresz igazi értelmét Jézus kereszjtére tekintve értjük meg. Igazán csak ő hordozta a keresztet s ő tanított világosan a keresztről. A keresz az átok feje.

„Átkozott minden, aki fán függ” – mondja Mózes ötödik könyvében a törvény. Pál szerint Krisztus magára vette a törvény átkát, átokká lévén érettünk (Gal 3,3). A keresz a bűn büntetésének legsúlyosabb formája. A nagy szenvedés, melyben nemcsak szörnyű testi kín van, hanem az átok súlya alatt a lelki fájdalom is. Keresz nem volt a bűneset előtt, de Isten országában a Jézus kereszjtje az élet forrása, az üdv. Amióta Jézus felvette és elhordozta a keresztet, azóta az a szabadulás fája, az élet útja. Jézus azt kívánta, hogy a tanítványok vegyék fel a maguk kereszjtét. Ez a tanítványi életben azt jelenti, hogy el kell hordoznunk minden bántást, minden fájdalmat, ami Jézusért, Isten ügyéért ér a bűnrészeről, a bűnben élők gonosz tervei és tettei folytán. A keresz tehát az evangéliumért való szenvedés. Aki Jézust szereti és követi, nem kerülheti ezt el. Csak az lehet a Jézus tanítványa, ki kész elhordozni a maga kereszjtét.

Mi keresziszonyban élünk. Irtóznak, félnék tőle. Kerüljük a keresztet, menekülünk tőle, s nélküle szeretnénk Jézus tanítványai lenni. Jézus pedig határozottan mondja: ez nem lehet. Csak vele és általa leszünk eredményesen szolgáló követői.

Itt Pál apostolra kell gondolnunk. Tanítványságának törvényét így fejezte ki: „Krisztussal együtt megfeszítettem. Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus” (Gal 2,20). Tehát énje meghalt a kereszten. Felszabadult, és szabad ember Isten számára és szolgálatára. Nagy örömmel végezte azt a munkát, mely Jézusért hajótörést, börtönt és más szenvedést eredményezett. Nyomában sok ilyen tanítványt láthatunk. Mikor Polikarpuszt, Szmirna öreg püspökét a helytartó felszólította, esküdjék a császárra s káromolja Krisztust, ő mennybe tekintve így szólt: „Nyolcvanhat esztendeje szolgállok öneki, és soha meg nem bántott engem; hogyan átkozhatnám most én az én királyomat, kinek üdvösségemet köszönöm?” A helytartó erre megfenyegette, hogy tűzhalálra fogja adni. Polikarpuszt erre így felelt: „Az a tűz, amelyikkel te fenyegetsz, hamar ellobban. De az eljövendő ítéletnek tüze örök.” Dicsőült arccal, ajkán imádsággal lépett a máglyára, s szívében mennyei szózat csendült: „Légy erős, Polikarpuszt, légy férfi.” Ez a keresztet elhordozó tanítvány. Ignatiuszt, Antiochia nagy püspökét Rómába hurcolták, hogy ott a cirkusz fenevadjai elé vessék. A halálba vivő hosszú út alatt rabláncai közt ezt írta egyik levelében: „Isten búzája vagyok én; a vadállatok foga majd megőröl, hogy Istennek tiszta kenyere legyen belőle.”

Ezt jelenti a keresz! A szép tiszta búzát választják ki őrlésre, a gyengét kirostálják. Így választja s hívja Jézus ma is tanítványait. E kegyelem hívására csak az lehet bátran, hittel felelni: Isten búzája vagyok, hadd örömljön a szenvedés a gyülekezet kenyérévé. Csak a keresz alatt élő lelkipásztor és gyülekezeti tag lesz a gyülekezet többi tagjának hóféhér, tápláló kenyeret adó lisztjévé. Ilyen lelkipásztorok voltak a francia reformátusok közül Court Antal és Rabaut Pál. Szétszórt hittestvéreiket összegyűjtötték, türelem-

re, állhatatosságra intették. Minden körülmények között tisztán hirdették számukra az Isten Igéjét. Évtizedeken át tették ezt. Áruhában faluról falura jártak. Szállásuk sűrű erdő vagy vadak barlangja volt. Ezt az utat járták a magyar gályarabok is. Krisztusért vállalták a súlyos testi és lelki szenvedéseket. Vizes tömlőcökből, csúszó-mászó állatok, férgek közt éltek. Csak poshadt vizet ihattak. Vad katonák kínzása közepette végezték az embertelen munkát. Mily fájdalom lehetett távol szeretteiktől így élni! De az evangéliumért önként, becsületesen vállalták ezt. Ott a kereszt alatt így erősítették Krisztusban árva családjaikat és gyülekezeteiket:

Maradj meg mindvégig Krisztus vallásában,
Azt, melyet tanultál, ne állj félre abban,
Ne gondold, bár kárt vallj, minden jószágodban...
Higgyed, együtt leszünk Isten országában.

IV.

A harmadik feltételt úgy mutatja meg Jézus, hogy két példázatot mond el. Az első a toronyéptetőről szól. Az, mielőtt építene, számot kell hogy vessen, vajon van-e lehetőség felépíteni azt. Ha félbemarad, csúfsággá lesz. A másik a hadba vonuló király példázata. Neki is meg kell számolnia seregét, s erejét számba véve indulhat csak el. Ha nagyobb az ellenfél ereje, békefeltételeket kér és kiegyezik. Krisztus követésében tanítványának is így kell számot vetnie az elindulás előtt. Félúton nem állhat meg.

Meg kell látnunk, mennyire jogos volt Jézusnak e beszéde. A történelem folyamán sokszor vallott szégyent az egyház, mert lekipásztorai, a gyülekezetek tagjai nem számoltak a feladat komolyságával. Félbemaradt az építés a felkészületlen pásztorok miatt.

Ez az Ige ezen az istentiszteleten Jézus tanítványaihoz szól. Azokhoz, kik idejönnek, mert Jézus tanítványai kívánnak lenni. Jézus most megkérdezi: Tudsz-e a kereszt alatt követni engem, a keresztet hordozót? Kész vagy-e elszakadni a világi örömeiktől? Tudod-e vállalni az egyszerű, néha szűkös életformát, s ha kell, az evangéliumért való szenvedést? Ha nem, jobb visszafordulnod, hogy el ne tékozzol Krisztus megváltott kincsét, azokat a drága lelkeket, akiket magának váltott meg. Mi lesz a Székelyföldön, a Mezőségen vagy az Érmelléken s a többi drága helyen, ha félbemarad a gyülekezetek építése? Ha az élő kövek nem lesznek kéznél? Gondold meg: tudsz-e oly híven csatázni, mint azok, akik itt megnyerték az evangélium harcát? Félsz-e a kerestől? Csak úgy lehetsz a Krisztus tanítványa, ha nem iszonyodsz tőle, hanem önként felveszed saját keresztet. Krisztus előrenéz a jövő évtizedek református gyülekezeteire, s így int: Vigyázz, szégyent ne hozz az ügyre, melyért annyit szenvedtek a kereszt alatt elődeid!

V.

Mai alapigénk örömtünetét is meg kell hallanunk. Jó, hogy éppen az előbb mondotakkal kapcsolatosan tárjuk fel azt. Jézus beszédében a „nem lehet” szavakat a tanítványok megrostálása érdekében mondta. E beszéd azonban kifejezi azt, hogy neki csak igazi tanítványok kellenek. Neki az alkalmasokkal van terve. Az az evangélium, hogy tanítványa lehetsz. Igazi, méltó s eredményesen szolgáló tanítványa.

A tanítványok evangéliuma a textusunkkal összefüggő bibliai részekből még határozottabban kidomborodik. A lekciónkból olvasott versek szerint Péter megkérdezte Jézust: Íme, mi elhagytunk mindent és követünk téged, mi lesz hát minékünk? Jézus megengedi neked is ezt a kérdést, mielőtt elindulsz a teljes odaadás útjára. Jézus feleletében

a jövőből mutat egy képet. Mint embernek Fia, belül dicsőséges királyi székébe s ítélni fog. Tanítványainak is részt ad ebből a dicsőségből. Így reménységet szól a Heidelbergi Káté is, amikor a keresztyén nevünk értelmét a következőképpen magyarázza: Mi azért neveztetünk keresztyéneknek, hogy Krisztus nevét valljuk, magunkat neki élő hálaáldozatul adjuk, ez élet után pedig Krisztussal minden teremtményen uralkodjunk. Ezt ígérte az Úr minden kereszthordozó, hű követőjének, ha hordozza a maga keresztjét.

Jézus a kereszthordozóknak a reménységet e szavaival még teljesebben adja: „És aki elhagyja házait, vagy fitestvéreit, nőtestvéreit, vagy atyját, vagy anyját, vagy feleségét, vagy gyermekeit, vagy szántóföldjeit az én nevemért, mindez százannyit veszten és örökség szerint nyer örök életet” (Mt 19,29). Bőséges a kárpótlás a keresztyén gyülekezet szeretetközösségében s családjában. Isten országában örökség vár a hű szolgálókra.

Vegyük fel a magunk keresztjét, s teljes odaadással követve Jézus Krisztust, reménykedjünk keresztje diadalában s a saját elhordozott keresztünk áldásában, mert Urunk ígéretei igazak és ámenek. Ámen.

Boross Géza

Budapest, Magyarország

Az ember ellensége

Alapige: 2Korinthus 11,14

Bibliolvasás: 1Mózes 3,1

A kezdő sakkozót az jellemzi, hogy miközben a királynő támadása ellen védekezik, rendszerint egy paraszttól kapja be a mattot. Bezzeg nem így tesznek a tapasztalt hadvezérek, akik a nagy frontokat irányítják. Ők már nagyon jól tudják, milyen ébernek kell lenni. Az ellenség ravasz, taktikázik. Rendszerint nem onnan jön, ahonnan várják. Trója városának lakói sem gondolták, amikor megpillantották a hatalmas falovat, hogy ez hozza majd rájuk a veszedelmet. Pedig Laokoon pap a fiaival figyelmeztette őket. De a Laokoon-csoportot kígyók ölték meg. Íme, égi jel! – mondták Trójában. Lám, melléfogtak a papok. Nem kell a falótól félni. Bevontatták falaik mögé. Amikor aztán leszállt az éj, előbújtak a rejtőző görög harcosok a faló gyomrából. Megnyitották Trója kapuit, és Trója végezete beteljesedett.

Ezért hangzik ma is az egyház igehirdetésében a Biblia emberről szóló tanításának egyik nagy üzenete így: Vigyázat a falóval! A Biblia emberről szóló tanításának egyik időszerű figyelmeztetése, a fenti képpel szólva, ez: kinyitott Trója az ember! Te is nyitott ember vagy az ellenség előtt! Ha beengeded, tönkretesz. Ő a te igazi ellenséged. Neked nem csak a feleségeddel, gyermekeiddel, lakótársaiddal van vitás ügyed, hanem azzal a „kígyóval”, akiről az 1Móz 3 beszél, s akiről Pál apostol alapigénkben azt mondja, hogy képes átváltoztatni magát a világosság angyalává. Jeretek, tanuljunk azért most küzdeni a Kígyó ellen. Beszéljünk a mi legősibb ellenségünkről, a hadviselés módszereiről és a győzelmes védekezés eszközeiről.

I.

Az első fontos kérdés, amit az Ige az ősellenséggel kapcsolatban fontosnak tart tisztázni: vajon nem kitalált ellenség-e ez az ellenség? Nincs-e igazuk azoknak a nem hívó filozófusoknak, akik azt mondják, hogy az egyház sátánról szóló tanítása egy nagy humbug csupán, amivel elterelik a tömegek figyelmét a társadalmi élet égető nagy problémáiról? Testvéreim, ha ez így volna, valóban nem volna szabad a sátánról és a bűnről beszélni. Csakhogy a szocializmus is tele van bűnnel. Végy csak kézbe egy újságot.

Hajmeresztő panamák, sikkasztások, gyilkosságok híre mered a szemedbe... megölte... kirabolta... becsapta... ellopta. Ezért nem „mese” a sátánról szóló bibliai tanítás, hanem sajnos a legszomorúbb, legvéresebb valóság. Ezért kell halálosan komolyan venni, amit a Biblia a Sátánról mond, és pedig azt, hogy ő az ember igazi ellensége. Még pedig azért, mert:

a) Ellensége minden „ártatlan”, mondjuk helyesebben, a polgári törvénykönyv mérlegén büntetlen előéletű embernek. Az „ártatlan”, tiszta, becsületes élet direkt kihívás a kígyóval szemben. Ádám és Éva igazán, a szó szoros értelmében „ártatlanok” voltak a bűnbeesés előtt, ahogyan azt a Biblia elmondja. Éppen ezért voltak izgató feladat, kihívás a kígyó számára. És azért volt az Jób pártiárka is, mivelhogy „igaz, istenfélő, bűngyűlölő” ember volt. Mindezt pedig azért kell hangsúlyozni, hogy „aki áll, meglássa, hogy el ne essék...” Nehogy elhiggyük, nekünk nem kell védekezni. Minél tisztább vagy, annál kívánatosabb vagy a kígyónak.

b) De ellensége ő a hívő embernek is, szent embernek is, az öreg embernek is. Dávid király ez volt mind egy személyben, hívő is, szent is, elég idős is. Mégis amikor meglátta Betsábét, elveszítette a mértéket, visszaélt a hatalmával, engedte legyőzteni magát: hazuggá, becselenné, házasságtörővé és gyilkossá vált, s azután átszegezte magát sok fájdalommal, mert – s éppen ez az érdekes – ennek a nagyon okos, tapasztalt diplomatának sem jutott eszébe, hogy a kívánatos, formás női testben a kígyó támadta meg, kipuhatólván gyenge pontját. Ezért kell az ellenségről beszélni.

c) És ezért ellensége ő a hívő házaspároknak is, akiket rendszerint a pénztárcájukon keresztül ejt meg. Úgy, mint a tragikus sorsú Anániást és Zafirát, a pünkösöd utáni első idők fukarkodó keresztyéneit. Érezték ők, hogy pénztárcájuk Isten pénztárcája, hogy ami abban van, az onnét felülről van. Mégis közös megegyezéssel „félretettek” bizonyos összeget, de még álmában is ki gondolt volna arra, hogy a „sátán” foglalta el a szívüket? Ha ez nem történik, még sokáig élhetnek volna. Ha időben észreveszik az ellenséget, ma tiszta és szent az emlékezetük! De hát éppen ez az! Ez a bizonyos „ha”, ami sok fiatal életében is az a bizonyos fordulópont. „Ha” észrevette volna az első magnós délután az a kislány, hogy mire megy ki a játék! Ha észrevette volna a fiatal fiú, mit akarnak tőle a haverok. Ha lett volna érzékük a kígyó iránt, sok fiatal élet nem ment volna tönkre, nem lenne mocskos, cinikus, koravén, kiégett. Igen, ez a „ha”, csak ezt tudnánk feledni!

II.

Éppen ezért vessük fel a kérdést: miért létezik ez a „ha”? Mi a magyarázata? Miért nem veszi észre az ember az ellenséget? Íme, azért, mert amint alapigénk rámutat, az ellenség művésze az álcázásnak. „Átváltoztatja magát a világosság angyalává” – mondja Pál apostol. Mit jelent ez a valóságban?

a) Először azt jelenti, hogy a kígyó rendszerint úgy jelenik meg az egyházban és a hívők életében, mint ott Korinthusban is tette, ti. a hamis apostolok alakjában. A hamis apostolok mindig azt állítják, hogy ők az igazi apostolok és Pál apostol a hamis apostol, azaz nem igazi, hanem műkedvelő. Pedig Pál éppen hogy nem volt műkedvelő. Először is: okleveles szentfrás-magyarázó volt. Másodszor: Jézus Krisztus személyes tanúja volt. Harmadszor: a gyülekezet apró-cseprő bajaival küzdő pásztor volt. Ő nem volt kezdő. Ellenben nagyon is szakképzetlen volt a sok jövő-menő atyafi. Akik „hobbiból” magyarázták a Bibliát. Theológiát tanulni? Azt nem! Bizonytalan egyházi egzisztenciát vállalni? Azt nem! Családi ház helyett szolgálati lakásban lakni? Azt nem! De az apostol igehirdetését kritizálni, ócsárolni, becsmérelni, azt igen! Munkáját aláaknázni? Azt igen! Miért is ne? Hiszen hogyan is mondják? Kibicnek semmi sem drága. Nos, így néz ki az átváltozás. Ráismertek-e a szektaprédikátorokra, akik itt settenkednek a környékünkön,

úgy, mint a világosság angyalai, és mindenféle vadmarhasággal tömik a jámbor, Szentfrást nem ismerő, jobb sorsra érdemes emberek fejét? Igénk figyelmeztetése: testvérek, vigyázzatok! Ne vonjátok be a falak mögé a falovat!

b) De ugyanúgy vigyázzatok a különféle misztikus tudományokkal, melyek arról beszélnek, hogy bevezetnek titeket a szellemi világ rejtelseibe. Én nem vonom kétségbe, hogy van szellemi világ. De egyet tudok. Ahhoz, hogy valaki hitelre méltóan nyilatkozzék erről a világról, legalább négy tudományban kell teljesen és egyformán járatosnak lennie: a) a teológiában, b) az orvostudományban, c) a pszichológiában és d) a modern fizikában. Ne higgyétek el, hogy csak azért, mert valaki mondjuk becsületes főkönyvelő, már a szellemvilág állandó és hiteles nagykövete a mindennapi emberek között! És különben is mit tudhat Isten titkaiból egy jósnő? Egy cigányasszony? Egy horoszkópkészítő? Csak „falovak” ők, akiken keresztül belopózik közénk a pusztulás.

c) És harmadszor, ugyanígy kell résen lenni azokkal a tanácsadókkal szemben is, akik arra nézve adnak tanácsot, hogyan és mi módon kell jól és okosan élni. Ezek a tanácsadók arról ismerhetők fel, hogy mindig mást tanácsolnak, mint amit a hit tanácsol. Jóbnak a hite azt tanácsolta, hogy fogadja el Isten kezéből azt, ami történt, mivelhogy úgymond „Az Úr adta, az Úr vette el, áldott legyen az Úrnak neve”. Jób felesége azonban azt tanácsolta: Átkozd meg az Istent és halj meg! Az Úr Jézusnak a hite azt tanácsolta: Igen, Atyám, legyen meg a te akaratod. Péter ezzel szemben ezt tanácsolta: Mentsen Isten, Uram, nem eshetik ez meg tevéled! A hit azt tanácsolja, hallgass az idősekre, hallgass a Bibliára, kérjed Isten vezetését. A kígyó azt tanácsolja, hallgass az ösztöneidre, a regényekre, a krimikre, a pornófilmre. Íme ama bizonyos „ha” magyarázata.

III.

Lehetséges-e védekezni és egyáltalán érdemes-e védekezni az ellenséggel szemben? Éppen Jézus és Péter fentebb idézett beszélgetése azt mutatja, hogy igen. Mert: az ellenség leleplezhető! De igazán csak Jézus tudja azt leleplezni. A kígyóval szemben ő a védelem. Pál azt írja egy helyen a korinthusiaknak: „Jézus Krisztus megerősíthet titeket mindvégig feddhetetlenségben” (1,9). Tehát nem szükséges az elbukás! Csak kiált Jézushoz! Menekülj Jézushoz minden kísértésben! Luther a tintatartót odavágta a falhoz, amikor ott a sátánt megjeleni vélte. S ha mégis vétkeztél? Ha gyenge voltál? Ha mégis győzött az ellenség? Akkor is van remény? Igen, van. Van egy mondat a Bibliában, amit most emeljünk ki a kijelentés rengetegéből, ez az a mondat, amit Jézus a gutatűtőnek mondott: Megbocsáttattak néked a te bűneid. Azért Urunk lelkigondozói tanácsa végül is így szól hozzád: Ne hadakozzál összevissza! Előbb a kígyót kell legyőzni. Állj Jézus mellé! Vele együtt taposs a kígyó fejére! Aztán kezdheted életedet más vonatkozásokban is elrendezni. Az igazi ellenség a kígyó. Vele fordulj szembe! Neki mondd ki végre tisztán, erősen, keményen: Apage Satanas! Távozz tőlem, Sátán! Segítsen ebben téged az Úr. Ámen.

Micsoda az ember...? (Az isteni gondviselés a bibliai antropológia tükrében)

Alapige: Zsoltárok 8,5
Bibliailvasás: Zsoltárok 8,1 s köv.

A mai vasárnap folytatjuk az emberről szóló bibliai üzenet c. sorozatunkat. A mai vasárnap témája: mik az ember lehetőségei (sanszai)? Fontos téma ez. Korunk emberét ugyanis két nagy veszély fenyegeti. Az egyik az, hogy mértéktelen akaratában, vágyában túlméretezi a lehetőségeit. A másik viszont az, hogy nincs tisztában a lehetőségeivel, s ezért oktalan kisebbségi érzés áldozata. Ezért kell beszélni erről a témáról.

Igen ám, csak hogy a mai vasárnapot sajátosan színezi az, hogy ma az új kenyeret ünnepli az egész ország. Nekünk ez a nap, bármit mondjanak is róla odakünn, a templomon kívül, nekünk idebent az Isten házában Isten gondviselését hirdeti. Mi csak Isten kezéből tudjuk elvenni a kenyeret. Neki akarjuk azt megköszönni. Ma ezért gyülekeztünk egybe az Isten házában.

Kérdezem azért: lehetne-e méltóbban eleget tenni mindkét feladatunknak, annak tehát, hogy tovább haladjunk az ember titkának bibliai felfedezésében, és annak, hogy csodálva imádjuk Isten gondviselését, mint alapigénk üzenetének kibontásával? Ez az Ige ugyanis az isteni gondviselés fényében döbönt rá az ember titkára: micsoda az ember, hogy megemlékezel róla? Jertek azért, adjunk hálát az új kenyérért mennyei Atyánknak úgy, hogy próbáljuk megérteni, mi minden van ebben a kérdésben: micsoda az ember?

I.

Ebben a kérdésben először is az a bizonyágtétel van benne, hogy milyen érthetetlen a kegyelem! Milyen nagy csoda az isteni gondviselés. A zsoltáriró számára egyszerűen érthetetlen az, hogy Isten törődik az emberrel. Valami sajátos ellentmondást lát a zsoltáriró Isten dicsősége és gondviselése között. Hogyan lehetséges az, hogy az az Isten, aki világokban, tejútrendszerekben, csillagvárosokban gondolkodik, hogy mai képekkel éljünk, millió tejútrendszer és százmillió naprendszer közül éppen a mi picit naprendszerünkkel, abban is az egyik legkisebb bolygóval, a Földdel, s azon is az emberrel törődik. A múltkori nyári nagy eszések idején itt a templomunk küszöbénél hangyák szaladgáltak. Ott álltam felettük, s figyeltem őket. Arra gondoltam, valahogy így nézhet bennünket Isten. Mi emberek itt a földön mint picit hangyák lótnak-futunk állásért, pénzért, lakásért, szerelemért. Isten közben „titkon néz”. Valami ilyesmit érezhetett a zsoltáriró, s ezért kérdezi: micsoda az ember? De hogy mennyire igaza van a zsoltárirónak, amikor csodálkozik az isteni gondviselés valóságán, az igazán akkor világosodik meg, amikor arra gondolunk, hogy ebben a kérdésben: micsoda az ember? – nem annyira az ember fizikai méreteiről van szó, hanem inkább erkölcsi tulajdonságairól.

S valóban! Mert mondjátok: van-e még egy olyan feledékeny és hálátlan teremtménye Istennek, mint az ember? Miért van tele a Biblia emlékezésre való buzdítással: El ne feledkezzél! Miért mondják a szülők sokszor, hogy a szülő felnevel tíz gyermeket, de tíz gyermek nem tud eltartani egy öreg szülőt? S a jó pozícióba jutott férfi, akit a feleség tartott el, amíg tanult, a diploma megszerzése után hogyan képes otthagyni a feleségét, akinek mindent köszönhet? Miért olyan megrendítően ismerős itt a mi

Budapestünkön is, sőt gyülekezetünkben a modern olasz irodalom nagynevű képviselőjének, Alberto Moraviának az a novellája, mely arról szól, hogyan lehet elfelejtkezni a házassági évfordulóról? Íme, ilyen az ember! Feledékeny, hálátlan teremtés, éspedig nemcsak vízszintesen, hanem függőlegesen, felfelé, Isten felé is. Ezért érthetetlen a józan ész számára Isten jósága, gondviselő szeretete.

És továbbá azért, mert van-e még egy olyan öntudatosan szeretet nélküli lény a természetben, mint az ember? Aki ilyen következetesen, keményen, nemegyszer teljesen ok nélkül gyűlöli a másikat. Aki nemcsak azért gyűlöli a másikat, mert az más, mint ő. Van-e teremtménye Istennek, aki olyan tervszerűen, előre megfontoltan, annyi de annyi gonoszságot tud kitermelni, mint az ember? A rabszolgaság intézménye emberi találmány volt. Az inkvizíció és a gályarabság emberi találmány volt. És a rengeteg botrány, garázdaság, politikai és rablógvilkosság, amivel tele vannak a hírközlő eszközök, nem emberi bűnök? Micsoda az ember, kérdezi a zsoltáriró, s kérdezzük vele együtt mi is, s nem kell-e azt felelnünk, hogy az ember a teremtés félelmetes szörnyetege? Bárcsak ne volna ember! Egy mérges kígyó kevesebbet vétkezik az élet ellen, mint a homo sapiens. S íme a kegyelem csodája: erre az emberre Istennek gondja van.

Pedig – s itt érünk a legnagyobb rejtélyhez – van-e még egy olyan lény a teremtésben, aki olyan régen, olyan tendenciózusan s olyan elkeseredett dühvel harcolna Isten ellen, mint az ember? Hiszen a Biblia szerint még a jégeső is, a hó is, a köd is, a víziszörnyek is mind Istent szolgálják (Zsolt 148). Csak az ember nem! Az ember isten-tagadással foglalkozik. „Nyílt leveleket” ír Istennek (Escarpit), s be akarja bizonyítani Isten nemlétezését. És erre az emberre gondja van Istennek. Ez a józan ésszel érthetetlen, felfoghatatlan kegyelem.

II.

De hát miből látszik, hogy Istennek csakugyan gondja van az emberre?

1. Először is abból, hogy újra van kenyér az asztalunkon. De nem is a kenyér önmagában az isteni gondoskodás jele. Hiszen a legújabb orvosi tanácsok kifejezetten óvnak a sok kenyér evésétől mint az elhízás okától. Inkább gyümölcsöt, sajtot többet és kevesebb kenyeret, hangzik az orvosi jó tanács. Mégis fontos számunkra a kenyér, éspedig azért, mert a kenyér szimbólum. Jelképe mindazoknak a javaknak, melyekre az élethez szükségünk van: jelképe a kenyér a jó levegőnek, egészségnek, otthonnak, munkának, fizetésnek. Az új kenyér annak a jele, hogy Isten nem akarja a nyomort, a szegénységet, az otthontalanságot, a tüzelőnélküliséget. Ő gyermekei jólétét akarja. Az új kenyér örömhíre az, hogy még mindig van Atyánk az égben. Még nem szűnt meg az isteni gondviselés.

2. De Isten velünk törődő szeretetének még közvetlenebb jele az úrvacsorai kenyér. Mert az úrvacsorai kenyér a borral együtt Jézus Krisztus keresztyére emlékeztet. A keresztye viszont arra, hogy Isten megbocsáthatja a Krisztusért azt a sok gonoszságot, amit az ember elkövetett. A keresztye azt hirdeti, hogy van lehetőség arra, hogy a bűnös ne haljon meg, hanem megtérjen újáról és éljen. Hogy milyen gondja van Istennek az emberre, azt akkor lehet megtudni, amikor visszatér az ember az atyai házba. A tékozló fiú is akkor tudta meg, amikor átlépte, hogyan jön elébe az Atya, hogyan csókolgatja meg, hogy hirdet neki bocsánatot, öltözteti új ruhába s kezd el vele együtt vigadni. Hogy kicsoda az ember, illetve pontosabban kicsoda az Isten, azt az ember igazán akkor tudja meg, amikor a méltán megérdemelt ítélet helyett megismeri bűnei bocsánatát. Hogy Isten nem bűneink szerint cselekszik velünk. Hogy még mindig tart a kegyelmi idő.

3. S végül, hogy Istennek csakugyan gondja van az emberre, azt abból is lehet látni, ahogyan a jóllakott gyermekei lelkiismeretét nyugtalanítja Isten az éhezők miatt. Nap-

jainkra világbotrány lett ez az éhezés. A közgazdászok szerint a föld háromszor annyi embert tudna eltartani, mint most, ha nem az emberiség egyharmada birtokolná az egész kenyérállományt.

III.

De hát végül is miért van gondja Istennek az emberre? Mi a magyarázata a gondviselésnek? A Biblia felelete az, hogy Isten nem önmagában tekinti az embert, hanem Krisztusban. Ami azt jelenti, hogy:

1. Krisztusban engem is a maga gyermekének tekint. Rossz gyermekének, tékozló gyermekének, de gyermekének! Mindannak ellenére, ami történt. S ha gyermekének tekint bennünket, akkor önmagát nem Bíránknak, hanem Atyánknak tekinti. Ez az ember nagy lehetősége! Ez a lehetősége a gyógyulásnak! Ez a lehetősége a talpra állásnak. Ezért van lehetősége a csendes, engedelmes kereszthordozásnak. Új erővételnek. Ezért van az, hogy „minden lehetséges a hívőnek”. Ezért van a leghátrányosabb emberi helyzetben is lehetőségünk a győzelemre, mert Isten minden bűnünk és tévedésünk ellenére is gyermekeinek tekint.

2. De az, hogy Isten minket Krisztusért az ő gyermekeinek tekint, azt is jelenti, hogy ugyanakkor egymás „testvéreinek” is tekint bennünket. Olyan testvéreknek, akik egymásra vannak bízva, mivel nekünk szükségünk van egymásra. Ezért van gondja reánk. Az ő háztartásának a rendje miatt. A világhírű Grimm testvérekről mondja az irodalomtörténet, hogy pontosan kiegészítették egymást. Wilhelm inkább az anyaggyűjtéssel foglalkozott, Jákób inkább a feldolgozással. De szükségük volt egymásra. Így vagyunk valahogy mi is. Ki kell egészítenünk egymást. A gondviselés jegyében egymás kiegészítése az ember nagy lehetősége. Ezért van reánk gondja Istennek.

3. És végül azért, mert Isten saját képének tekint bennünket a földön. Élő istenbizonyítékoknak. Ezért formál szüntelenül a mintára, Jézus Krisztusra. S ez a legnagyobb lehetőség: elváltozhatunk Krisztus képére. Isten ezt a lehetőséget látja bennünk. Valahogy úgy, ahogyan Michelangelo a nagy ormótlan márványtömbben megpillantotta a Mózes-szobrot. Ez az ember nagy lehetősége, a krisztusivá formálódás. Erre gondolunk, amikor így imádkozunk: „Egyszerűvé formálj, belső lelkiképpen, békességben, csöndességben.” Ez a formálódás történik itt is, most is az úrvacsorában. Jertek azért, hallgassátok meg, miként szerezte az úrvacsorát a mi Urunk Jézus Krisztus! Ámen.

Boross Géza

Budapest, Magyarország

Az ember felelőssége

Alapige: 1Mózes 4,9

Bibliaolvasás: 1Mózes 4,8–16

Minél többet foglalkozunk a kérdéssel, annál világosabbá lesz, milyen izgató rejtély is az ember! Bármilyen érdekesek a csillagos ég titkai és az atomvilág rejtélyei, az igazi titok, aki még mindig nincs teljesen felfedezve, maga az ember. Valahogy úgy vagyunk az emberrel is, mint a világűrrel és mikrovilággal. Minél tovább kutatjuk, annál több új oldalát pillantjuk meg, és annál inkább észrevesszük, milyen keveset ismertünk meg belőle eddig. Ezt nem lehet szórakozásból csinálni. Ma már világos, hogy az ember felfedezése nem hobbi, nem luxus, hanem egzisztenciális ügy, létérdek, a világban való eligazodásunk és boldogulásunk nélkülözhetetlen feltétele, hogy az örök üdvösségről már ne is beszéljünk.

Ezt a felfedező munkát folytatjuk most e vasárnap is, amikor újra Isten Igéjét tudakozzuk az ember titka felől. Úgy látjuk ugyanis, hogy Isten Igéjének, a kijelentés írott formájának rendkívüli jelentősége, hézagpótló értéke van az ember titkát illetően. Amíg a világi emberkutatás sok részletfelfedezést tesz arra vonatkozólag, hogy milyen az ember anatómiai felépítése, milyen lélektani törvényeknek engedelmeskedik az ember, addig a Biblia éppen azokra a kérdésekre felel, melyekre a világi emberkutatás nem felel, mert nem is felelhet: ki volt az ember eredetileg? Mi „működésének az elve”? Mi az eredeti, teremtésbeli elgondolás az emberről, amit az embernek újra el kell érnie, ha nem akar alatta maradni saját színvonalának?

Ezekről a kérdésekről szeretnék ma prédikálni közöttetek, és pedig a Kain ismerős története alapján. A történelem második nagy krimije alapján, amely annyira ismerős bibliai történet, hogy itt ebben a gyülekezetben felesleges is újra elbeszélni. Most csak a történet embertani lényegét emelem ki: Az ember az egyetlen felelős teremtménye Istennek. Jertek, lássuk közelebből ezt a biblia tanítást: I. Miért olyan időszerű éppen ma? II. Miben áll a felelősségünk éppen ma? III. Mik az áldásai a felelős életnek?

I.

Miért olyan időszerű éppen ma az ember felelősségéről szóló bibliai tanítás?

1. Először azért, mert sohasem volt még olyan közönyös az ember, mint éppen manapság. Egyáltalán nem véletlen az a jelenség, hogy a „közöny” irodalmi témává lett. Hogy a modern francia irodalom egyik legtöbbet emlegetett és vitatott könyve egy Camus nevű szerző Közöny című könyve, és hogy a mai olasz irodalom egyik legmegrendítőbb kisregénye Alberto Moravia tollából a Közönyösök. Arról szólnak ezek a regények, hogy a mai emberek milyen érzéketlenek anyjuk temetésén, mennyire nem izgatja őket mások szenvedése, sőt még a saját kivégzésük közelgő pillanata sem. Igen, itt van az irodalmi visszatükrözése annak a flegmának, amivel pl. a gázoló autós otthagya az országúton áldozatát. Mivelhogy a Kain életfilozófiáját vallják sokan: „Avagy őrizője vagyok-e én az én atyámfiának?”

2. Csakhogy – s éppen ezen a ponton kezdődnek a komplikációk, Isten ma is számon kéri az embert. Az emberen az embert. Tökéletesen igazuk van azoknak a bibliamagyarázóknak, akik azt mondják, hogy az ún. őstörténetek nem azt akarják elmondani, hogy „mi történt egyszer régen”, hanem azt, hogy „mi történik minduntalan” Isten és az ember között. Íme az, hogy az ember mindig vonja a vállát, az ember mindig áthárítja a felelősséget, azt bizonygatja, hogy ő igazán nem őrizője az ő atyjafiának. Figyeljétek meg ezt az elhárítást! Mennyire mai, mennyire modern, mennyire örök emberi: Avagy őrizője vagyok-e én? Én, aki úgy el vagyok foglalva... és különben is: Isten az emberek őrizője. Ha ő nem vigyáz az övéire, miért vigyázzak én? És egyáltalán! Mit tehetek én? Íme, egyrészt ez történik, ez, mert így beszél az ember. Ugyanakkor azonban másik, ami ma is történik, az, hogy kérdez az Isten: Hol van Ábel, a te Atyádfia? Megszólal a számonkérő hang. Klasszikus példája ennek a ma is megszólaló hangnak annak az amerikai repülőtisztnek a naplója (Mit tettél, Kain?), aki 1945-ben parancsra atombombát dobott Hirosimára s a végén zárt intézetbe került, mert ahogyan ma Pesten mondják, „szabályszerűen becsavarodott” a lelkiismeret-furdalástól. Igen, van lelkiismeret is. Ha kívülről nem is vádolja senki az embert, sőt talán még inkább dicsérik is. A lelkiismeret mindennél hangosabban tud szólni. Mint annak idején Júdásnál. Ugye hogy nem tudta megtartani a harminc ezüstpénzt. Pedig nem kérte tőle vissza senki. Így van ez olykor ma is. Éppen ezért:

3. Aligha van fontosabb tanítása az Írásnak az emberre vonatkozólag, mint éppen ez: Isten kérdez, felelnünk kell. Felelős emberek vagyunk. Felelnünk kell szavainkért, tetteinkért, gondolatainkért. Mindazért, amit tettünk, és mindazért, amit nem tettünk meg.

II.

Miben áll a felelősségünk ma?

1. Először is annak a ténynek a felismerésében, hogy nem véletlenek a családi kötelek. Hogy a családi kötelek elkötelezés. Elkötelezés arra, hogy magunkat felelősnek érezzük a mieinkért. Legyen tehát az életük állandó imádságunk tárgya. Az ugyanis nem elég, ha nem bántjuk a mieinket. De az sem elég, ha látástól vakulásig dolgozunk értük. Kain alázuhanó botjának az ellentéte nem a semlegesség, de nem is a családért dolgozó kéz, hanem a dolgozó és imádkozó, az összekulcsolt kéz.

2. De Igénkből az a felismerés is következik, hogy Isten felől nézve nincs is idegen ember. Az idegen ember is rokon. A második világháborúban két katona került egymással szembe. Amikor az idősebb lekasabolta a fiatalabbat s meglátta sebesült testén az anyajegyet, akkor döbönt rá, kit ölt meg: a tulajdon fiát. Amikor azért azt mondjuk: avagy őrizője vagyok-e én? – akkor sosem tudhatjuk előre, kiről mondjuk. Pál apostol is azt hangsúlyozta az Areopaguson: Isten az emberiséget egy vérből teremtette. Ezért kell felelősséget éreznünk a többiekért. A szomszédokért a lakótelepen. A főnöködért a munkahelyen. A munkatársadért. A beosztottjaidért. Az utcákon kóborló gyermekekért. És egyáltalán tudod-e, mit jelent „örizőnek” lenni? Azt, hogy bele vagy kalkulálva Isten gondviselő kegyelmébe te is.

3. És harmadszor, az a felelősségünk ma, hogy fékezzük Kaint alsóbb és felsőbb szinten egyaránt. Elszigetelni a kaini típusú embert. Elutasítani azt az embereszményt, amely ma úgy hódít és terjed az ifjúság körében, a huligán, a garázda, az agresszív, sátáni embert. Ez az embertorzó. Az igazi embereszmény: a felebarát. Nem Kain, hanem az irgalmas samaritánus. Nem Kain, hanem Krisztus.

III.

Mik az áldásai a felelős életnek?

1. Az első áldása az, hogy az emberekért viselt felelősség értelmet ad az életnek. Ebben a felelősségben ébrednek rá igazán, hogy én csakugyan többre rendeltettem, mint az élet apró-cseprő ügyeinek az intézésére. Még akkor is értelme van az életnek, ha oly sok időt kellene özvegységben tölteni, mint a bibliai Annának, ha olyan bénán kellene otthon ülnöm életem végén, mint nem egy ismerősünknek itt a gyülekezetben. Egy ilyen béna atyafi diktálta egyik levelében az ismerőseinek: Az értetek való imádkozást még most sem tudtam abbahagyni.

2. A felelősség-hordozás másik áldása: a nyugodt lelkiismeret. Nem kell folyton ríadozni, mint a gázoló autósoknak, mert kiderült, jönnek értem. Nem jönnek, lehet nyugodtan aludni.

3. A harmadik áldás talán a legnagyobb, ily módon sikerül végre kilépnem önmagamból. Azt nem adja meg mindenkinek az élet, hogy külföldre járjon, diplomáciai tárgyalásokon vegyen részt. De azt viszont nem akadályozhatja meg senki, hogy világszínvonalon éljem az életem, felelősséget hordozva Isten színe előtt az én atyámfiáiért határon innen és túl, ha – felébred bennem a felelősség.

Márpedig fel kell hogy ébredjen. Mert Isten éleszti. Isten a munkatársának tekint. Uram, mit tegyek, hogy ne legyen olyan szürke, unalmas, fárasztó az életem? Mit? Eredj és nézz utána a te atyádfiának. Vedd szívedre az emberek gondját, s akkor elmondhatod

majd a végén te is Jézus főpapi imájának a szavait: „Akiket nékem adtál, megőrizém.”
Ámen.

Boross Géza

Budapest, Magyarország

Az ember perspektívái

Alapige: 2Korinthus 5,10

Bibliailvasás: 2Korinthus 5,1–10

Érdekes megfigyelésem mostanában az, hogy vannak olyan latin szavak, melyeket jobban értünk, mint ha magyarul mondanók őket. Ilyen szavunk a „perspektíva” is. Magyarul ez a szó kilátást, távlatot jelent. De így ugye milyen üres és színtelen? Milyen más hangulata van, ha így mondom, hogy „perspektíva”? Rögtön értjük, miről van szó. Arról, hogy túlnézünk a mán, számolunk a holnappal, bekapcsoljuk a jövődőt a jelenbe. Az ún. jövőkutatás foglalkozik ilyen kérdésekkel, mekkora lesz a gyermekszaporulat 2000-ben, hová jut a termelékenység 1980-ban, hány autó fog szaladni útjainkon 1990-ben és így tovább. Mondjuk meg őszintén, hogy ez a jövőbe nézés valóban sok lendületet, ösztönzést ad az embernek a mai problémákkal való birkózás közben.

Nem tudom azonban, veszítek-e észre, hogy valami baj van a perspektívával. Éspe- dig az, hogy a modern ember perspektívája csak a temetőig terjed. Ma a közgondolko- dás úgy tudja, hogy az emberi életnek vége van a koporsóval. Addig tart az ember. S én itt most nemcsak az ún. materialistákról beszélek. Én most magunkról, hívő keresztyé- nekről szólok. Éspe- dig jogosan, mert a hívő keresztyének gondolkodását a halálról iga- zán csak a lelkipásztor ismeri. Mivel gyakran jár a temetőben. Gyakran próbál vigasz- talni gyászoló szíveket. Meghallgatják az emberek a lelkipásztort – aztán sírnak tovább kétségbeesetten. Nincs perspektíva.

És érdekes, hogy rányomja ez a szemlélet a maga bélyegét a hétköznapi életünkre. Ezért legyint ma sok ember, úgymint mindegy! Minek törjem magamat? Jó minden úgy, ahogy van! Majd elmúlik. Elmúlik? Elröptül az élet? Elstűvít az élet? Az ember tényleg olyan, mint a fű: ma van, holnap elhervad. Innen, ebből a gondolkodásból ered a kö- zöny, a felelőtlenség. Ezért nem mindegy, hogy van-e perspektívánk vagy nincs, és ha van, milyen van, rövidtávú vagy hosszútávú. Ezért olyan időszerű üzenet a bibliai antro- pológia tanítása az ember perspektíváiról. Jertek azért, hallgassuk meg Igénk üzenetét, először arról, hogy milyen perspektívát ad Isten az embernek. Másodszor arról, hogy milyen erőforrás ez. És harmadszor: mi következik mindebből a hétköznapiakra nézve.

I.

A mai embernek azért nincs perspektívája, mert nincs Bibliája, illetve biblikus hite. Nekünk saját hiedelminkből meg kell térni a biblikus hitre. A Biblia által ad Isten pers- pectívát, sőt perspektívákat az embernek.

1. A hívő ember perspektívája először Jézus Krisztus ítélőszéke: „mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt” – mondja a Biblia, ami nyilván azt jelen- ti, hogy a halállal egyáltalán nem fejeződik be az élet. A halál nem az életrajz utolsó mozzanata. Egyáltalán. Csupáncsak egyik mozzanata, ami után következni fog az élet értékelése. No de hogyan lehetséges ez – kérdezed –, mikor az ember egyenlő a testé- vel? Márpedig a test széthull a halálban. A Biblia egyik pregnáns kifejezése szerint „elrohad” (vö. 1Kor 15)! Legfeljebb a csontjaink maradnak meg évszázadokra. Való- ban. Ámde figyeljétek meg az Igét! Isten Igéje nem azonosítja az embert a testével. Mert

hogyan is olvastuk? „Amiket e testben cselekedett” – tehát az Ige mintegy relativizálja az ember testét. Nem tekinti az élet kizárólagos formájának, hanem csak egyik formájának. Egy mai képpel élve, valahogy úgy kell elképzelnünk, mintha azt mondaná: Minden kiskatonának meg kell jelennie a századparancsnok előtt, hogy megjutalmaztassék mindazért, amit az egyenruhában cselekedett. Ha egyenruhában vízbe ugrott, hogy kiemtsen egy fuldoklót, dicséretet érdemel. De ha egyenruhában részegen botrányt okozott a presszóban, akkor háromnapig fogda jár neki. Tehát azért, amit „egyenruhában” cselekedett. De tudjuk, hogy nem csak egyenruhában lehet élni, lehet élni „civilben” is, egyenruhán kívül. Sőt talán gazdagabb, szebb, tartalmasabb életet lehet élni civilben, mint egyenruhában. Valahogy így kell érteni, hogy „testben”. Lehet élni az apostol gondolkodása szerint „testen kívül” is és testben is. Ezért nem végállomás a testi halál, az csak kivetkőzés az egyenruhából. Tovább lépés a „kiértékelés” felé!

2. Kétségtelen, hogy a fentebb vázolt perspektíva nem valami kecsesítő sok embertársunk részére, aki szívesen ringatja magát abban a hiedelemben, hogy úgymint elmarad a kiértékelés. Nem kellemetlen azonban a hívő embernek. Éspedig azért nem, mert a hívő ember számára a testi élet csak „sátor”, ami után „örökkévaló mennyei hajlék” várja. Pál apostol ide, ebbe a hajlékba kívánt költözni. Világosan érzékelteti a különbséget. A „sátorban” sóhajtozunk megterheltetvén. Itt még felöltözötten is mezítelennek találhatunk. Minden álarcunk mögött kirí a valóság, nem így az örökkévaló „hajlékban”. Itt a mezítelennek is felöltözöttek, ott nem lesz sóhajtozás, ott nem lesz teher az élet, hanem öröm és gyönyörűség. Az Ige szemlélete szerint tulajdonképpen nincs is halál. Folyamatos élet van. A halál Isten Igéje szerint csak alkalom arra, hogy egy szinttel magasabban folytatódjék az élet. És különben is, a hívők számára az ítélet „jutalom”.

3. Az Ige tanítása szerint ez a perspektíva nem a látásnak, hanem a hitnek a dolga. „Hitben járunk és nem látásban” – figyelmeztet Pál. Milyen hitben? Mit hiszünk mi tulajdonképpen? Ebben az összefüggésben azt kell hogy mondjuk: mi keresztyének, a Biblia emberei abban hiszünk, hogy nem a halálé a holnap, hanem Krisztusé. Azért, mert Krisztus visszajön erre a földre. Alapigénk tehát tulajdonképpen a Jézus visszajövetelére céloz. Arra, hogy nemcsak mi megyünk Krisztus felé, hanem ő is jön felénk. S itt villan fel a harmadik perspektíva, amit Isten ad a hívőknek a kiértékelés, az átöltözés és az átköltözés mellé. Ez a Krisztus érkezése.

II.

De hát miért olyan egzisztenciális erőforrás ez a perspektíva? Erőforrás-e egyáltalán? – kérdezi a mai ember, de csak azért, mert nem ismeri sem az üdvtörténetet, sem az egyház történetet. Ha ugyanis ismerné, tudná, hogy:

1. A Bibliában nem csak egyes hívő embereknek, de először csak szétszórt nomád törzseknek, azután egy egész népnek milyen erőt jelentett. Mi mindent élt át Izrael a pusztában, és mégis kibírták, mert az Ígéret földje volt a perspektívájuk.

2. És gondoljunk Jézus Krisztus egyik utolsó lelkigondozói szolgálatára, amit a megtérő lator életében végzett. Ott is – milyen érdekes – a perspektíva jön elő: Bizony mondom néked, ma velem leszel a paradicsomban!

3. És tisztázzuk már egyszer, hogy Jézus Krisztusnak az a sok mártírja, aki érette és az evangéliumért meghalt, mind buta, korlátolt, primitív, elmebeteg volt? Milyen felesleges is ezt kérdezni. Hiszen olyan zsenik voltak legtöbbször, mint Pál apostol. S ezeket a perspektíva éltette. Érdemes átolvasni ebből a szempontból Pál leveleit.

4. És Moldova György Negyven prédikátor című regényéből emlékeztek-e az öreg Tinkovitz nevű prédikátorra, aki nem akarta elhagyni a gályát, s amikor a többiek kérdezték tőle, mi lesz veled, ezt válaszolta: „Ne féljete, nekem osztályrészül jut a még

nagyobb szabadság.” S amikor pár hónap múlva meghalt, rongyos ruhái között a mellén egy kis doboz lógott, benne az Igével: „Ama nemes harcot megharcoltam...” Íme, ez a perspektíva ereje.

5. De hogy egy kicsit közeledjünk a mához, idézzük fel a múlt századi világhírű amerikai igehirdetőnek a kedvenc mondását: „egy napon majd halljátok, hogy Dwight Moody meghalt. Ne higgyétek... Feljebb mentem...” Íme a perspektíva a hívők életében. És sorolhatnánk. De elég, mert a felsorolt példák azt mutatják, hogy azért olyan nagy ajándéka Istennek a perspektíva, mert megmutatja: mit tartogat számunkra a titokzatos jövő.

III.

De a perspektíva végül is nemcsak vigasztalás a halállal szemben, hanem erő a hétköznapi szolgálatához is. Hogyan mondja Pál? „Azért igyekezzünk is, hogy akár itt lakunk, akár elköltözzünk, néki kedvesek legyünk.” Igen, ez az „igyekezzünk” nagyon komoly szó. Sokkal többet jelent az ősi szent görög szövegben. Ott azt találjuk, hogy „filotimeomai” ami annyit jelent, mint a becsületünkre féltékenynek lenni, mindent megtenni a becsületért, mindent elkövetni a becsületért. Nos, ez az Ige személyre szóló üzenete most mindnyájunkhoz: kövess el mindent. Ne csak ímmel-ámmal olvasd az Igét. Gyakorold magad János szép imádságában. Tanuljuk meg a legnagyobb római pápa, XXIII. János szép imádságát: „Uram, hadd legyen mindenkihez egy jó szavam! Senki ne találkozzék velem hiába.” Íme, ez a perspektíva a hétköznapiakban. Ámen.

Boross Géza

Budapest, Magyarország

Az igazi emberség

Alapige: Filippi 2,8–9a

Bibliavetítés: Filippi 2,1–11

Alig van a történelemben valami, ami annyi változáson ment volna át, mint az embereszmény. Az ókori embereszmény a kalos kai agathos anér, a jó és igaz férfi. Az olasz reneszánsz eszményi embere az életet élvezni tudó ember, aki rózsakoszorúval, kezében boroskupával a pillanatnak él s szakítja le minden perc virágát. Milyen más a középkor embereszménye, a szent, aki vidám bacchanáliák helyett csak a hűvös templomokban és kolostorokban érzi magát otthon igazán, s akinek egyetlen ambíciója volt, a bűnös test megtörése a lélek üdvösségéért. Ezt az embereszményt azonban felváltja a racionalizmus embereszménye, az okos ember, aki számára már nincsenek csodák, és aki csak azt „hiszi” el, ami a józan ésszel összefér. Aztán sorra jönnek az újabb embereszmények vagy embertípusok: a szabad ember, a gentleman, a sportember típusa, míg megjelenik a mi nemzedékünk embereszménye, a diplomata. Ha így haladunk, lassan a hortobágyi csikós is egy téglalap alakú, fekete diplomatatáskából fogja elővenni a koltbászt és a szalonnát meg a vöröshagymát.

Hogy melyik az igazi embereszmény a felsoroltak és az itt fel nem soroltak közül, felesleges kérdezni. Hiszen éppen az a tény, hogy minden embereszmény csak bizonyos történelmi korszak eszménye, mutatja azt a tényállást, hogy egyik sem az igazi. Mind egyik csak egy részlet. Az igazi emberség sokkal több. Az emberség kérdése sem egyszerűen csak filozófiai, politikai avagy divatszabászati kérdés, hanem teológiai, hitbeli kérdés, melyre csak Isten Lelke tud érvényes feleletet adni az ő Igéjében. Ez történik

most, amikor Szentlélek arra a bibliai üzenetre tanít, hogy a krisztusi emberség az igazi emberség!

I.

A krisztusi emberség első vonása az, hogy nem ünneppapi emberség, hanem hétköznapi. Világosan kitetszik ez a mai Igénkből. A Filippi levélnek ebben a sokat idézett részében Pál apostol – egyes hiedelmekkel ellentétben – nem Jézus Krisztus testté lételének csodájáról, a karácsony misztériumáról akar beszélni, hanem inkább egy nagyon is „próza” ügyet szeretne megoldáshoz segíteni, nevezetesen: egyes filippi keresztényeket szeretne egymással kibékíteni. Mint mindenhol, ahol emberek élnek, úgy Filippiben is indulatok kavargtak, versengés és feszültség támadt a hívők között. Pál ezért írja mint a gyülekezet hűséges lelkigondozója: „ne nézze ki-ki a maga hasznát, hanem mindenki a másokét is”! S ekkor, e tétele indoklásául idézi a gyülekezetben valószínűleg jól ismert Krisztus-himnuszt. Ami azt mutatja, hogy Pál apostol teológiája, hitbéli meggyőződése szerint hiábavaló a Krisztus-kultusz, ha nem párosul a Krisztus követésével. Akkor a filippibeliek nem értettek meg semmit a Krisztusból. Éspedig azért nem, mert Krisztus óta az igazi emberség normája a keresztthordozás. Nem a kereszt „áttétele”, hanem a kereszt „átvétele”. „Engedelmes volt halálig, mégpedig a keresztfának haláláig” – mondja Pál. Krisztusnak a kereszt nélkül is nehéz lett volna az élete, hiszen „megüresítést”, „megaláztatást” jelentett az isteni létforma után (mintha – rossz emberi hasonlaltal – a miniszterelnök segéd munkásként folytatná egy építkezésen). A keresztvállalása azonban szenvedéssé tette az életet Krisztus számára. De éppen ez a keresztvállalás volt az ő küldetése, a keresztvállalásban mutatkozott meg „engedelmessége”. S ezzel állította fel az igazi emberség mértékét. A Golgota óta, hogy mennyire vagyok ember, csak azzal tudom megmutatni, mennyi szenvedést hordozok másokért. Milyen messze esik ez a bibliai embereszmény a mai embereszménytől! A „güriző”, gyűjtögető, önző, énközpontú, másoktól elidegenedett ún. ügyes ember gondolatvilágától és életmódjától. Pedig Istennek csak a bibliai emberség a kedves. „Annak okáért az Isten is felmagasztalta őt” – mondja Igénk. Igen, ahogyan nagy földi emberisteniségeket váratlanul letaszít a trónról, porig alázva őket, úgy magasztalja fel váratlanul a Krisztust. Felmagasztalja őt, hogy az ő világhatalmi dicsőségében jelentse ki, hogy nem a törtetőké, a rafináltaké, a dörzsölteké a hatalom, ők csak pillanatnyi bitorlói a hatalomnak, nem az övék az igazság, hanem a helytállóké, az alázatosaké, a másokért szenvedőké. A helyettes keresztthordozó ember az igazi ember.

II.

Igen, de nem illúzió-e ilyen emberségről beszélni? Krisztuson kívül, a róla szóló bibliai híradáson kívül létezik ilyen emberség? Örömmel hirdetem néktek, hogy létezik.

Ezt mutatja például az Ószövetségben József híres története, ami a Nobel-díjas regényíró, Thomas Mannt is megihlette. Hogyan is volt? Hogyan tanultuk annak idején a vasárnapi iskolában? Amíg József „hencegett” a testvérei előtt új ruhájával, addig Isten engedte, hogy a testvérei megalázzák. Amikor azonban már ő alázta meg önmagát, fel-emelte őt Isten egészen a fáraói trónig.

De ott van Dávid király élettörténete is a Bibliában, aki nem akart király lenni. Őt fel sem vonlatta az apja a próféta előtt, csak idősebb testvéreit. Isten mégis előhívta őt. Sault, aki felfuvalkodott, megalázta. Dávidot, aki az alázat útját járta, felmagasztalta. Ugyanúgy, másik nagy ellenségét, saját fiát, Absolont, aki felfuvalkodott, Isten meg-

alázta. Dávidot, aki megvert kutyaként menekült a saját fia elől, hagyta királyságban, ő ellenségét veté gyalázatba.

Igen, ez mind igaz, mondhatná most valaki, de lám, mennyire nem tudunk kilépni még mindig a Biblia világából. Jó, lépünk akkor ki belőle, és pedig az egyháztörténet tarka mezejére. Talán emlékeztek, hogy a sok kiskaliberű imposztor pápa közül mint a hegyóriás, úgy emelkedik ki VII. Gergely pápa monumentális alakja. Ő eredetileg szerzetes volt. Amikor megtudta, hogy pápának választották, elmenekült a hegyekbe. Szinte erőszakkal hozták vissza. És működése nyomán a katolikus egyház „Nagy Gergelynek” nevezte el. De idézhetjük Kálvin törekeny alakját is. Esze ágában sem volt nagy reformátorrá lenni. Írószobájának csendessége után vágyakozott egész életében. De Istennek terve volt vele. Nagyságát most kezdjük látni valóban, hogy elvonultak hosszú századok és nem láttunk és nem látunk hozzá hasonlót. Csak az érdekesség kedvéért említem meg, hogy napjainkban a katolikus testvérek is egyre nagyobb megbecsüléssel beszélnek Kálvinról. Kálvin egyik világszerte ismert és elismert pozitív kutatója a magyar származású jezsuita professzor, Alexander Gánóczy = Gánóczy Sándor.

De hogy egy egészen mai egyháztörténeti példát mondjunk, sokan tudjuk itt, a mi református gyülekezetünkben is, hogy az ötvenes években a katolikus egyház egyik egyszerű bíborosa volt Roncalli, ez a kövérkés, pirosposzsgás, olasz falusi parasztlébánosra emlékeztető öregúr. Évtizedeken át élt szinte száműzetésnek tekinthető posztokon, Bulgáriában és Törökországban mint pápai legátus. S akkor egyszer csak XII. Pius, a fejedelempápa meghal. A bíborosok választanak. Felhangzik a kiáltás: habemus papam. Roncalli bíborost választották, aki a XXIII. János nevet vette fel. Mi történt itt? Az, amiről a Biblia beszélt: engedelmes volt Istennek, annak okáért az Isten is felmagasztalá őt. De minek folytassam?

III.

Az elmondottakból láthatjátok, testvéreim, hogy van olyan emberség, amit Krisztus elibénk rajzolt. Pedig példáim csak kiragadott szemelvények voltak a keresztyén egyház történetéből. Akkor csodálkoznátok el igazán, ha elkezdenők ontani a példákat a harctéri élményekből, hadifogolytáborokból, az embergondozás, a szociális helytállások történetéből, hősies orvosokról, ápolónőkről, lelkészekről, civilekről, akik kenyeret adtak, vizet vittek, gyógyszert szereztek, saját életük kockáztatásával mentettek ki embereket égő házakból, zajló folyókból. De gondolom, ezekre most már nincs szükség. Az elmondottakból sikerült meglátnunk, hogy az emberség mércéje a hitből való engedelmeség. Mit jelent ez a bibliai üzenet itt és most konkrétan a te számodra, aki ezt a prédikációt hallgatod?

1. Légy „Istennek engedelmes” házastársa. Olyan férj vagy feleség, aki ráébredt, hogy a társát nem véletlenül kapta, nem a sors iróniájából, hanem Istentől. Attól az Istentől, aki nemcsak a csillagok járását osztotta be, hanem azt is megszabta, hogy kinek kit kell hordoznia, esetleg úgy, mint keresztet itt a földön. Ha a hitvestársadat vállalod – Istennek engedelmeskedsz. Titkot súgok meg néktek, mint lelkipásztor, konkrét vallo-másokból tudom, hogy a hitből való engedelmeség erőt ad a legnehezebb házastárs csendes hordozásához is.

2. Ugyanez a helyzet gyermekeink elhordozása terén is. A gyermeket is hitből kell vállalni. Nem csak a már meglévő gyermekeinket, hanem az érkezni szerető gyermekeinket, azokat, akik szeretnének megszületni, mert már elindultak az édesanyák szíve alatt. A manapság annyit tárgyalt születésszabályozásban számunkra ez az Ige tanácsa. A szülői tiszt – engedelmeség Istennek.

3. Légy elnézőbb a gyengébbel szemben. Hallgasd meg a másikat türelmesen. Hátha nem csak rosszat mond. Légy nagylelkű, adakozó, kedves, szívélyes, barátságos. Sose feledd, Istennek teszel szívességet, ha tényleg szívességet teszel a másinak. Hogyan mondja a régi történet? Egész napi munka után kocogott haza a szekeren a holtfáradt parasztember. Egyszer csak egy vándordiak állja útját: – Jó ember, tégy egy kis szívességet. Vigyél visszafelé vagy két mérföldet. – Jól van, no – nyelt egyet a szekeres –, ülj fel, no. – Megteszik a két kilométert visszafelé. A diák leugrik a szekérről s így szól: – Köszönöm, öregapám, hétfőn majd jelentkezél a budai várban, mondd meg az öröknek, hogy te kocsikáztattad meg Mátyás királyt. – Befejezem. Az igazi emberség a krisztusi. Nehéz. Ellene mond a logika, mind óemberi természetünk, de egyszer ennek lesz része a nagy meglepetésben: „Énvelem cselekedtétek meg...” (Mt 25,40) Ámen.

László Dezső

A mi vigasztalásunk

Alapige: János 15,26–27
Bibliaolvasás: 2Korinthus 1,2–7

Jézusnak számos neve van a Bibliában: megváltó, szabadító, felkent, velünk az Isten, Isten fia, ember fia, pásztor, orvos, barát, Istennek báránya, kenyér, út, igazság, ajtó, mester és még annyi más. Jó volna egyszer szent lecke gyanánt mindenkit kiírnunk magunknak, hogy éppen azon a nevéen hívjuk segítségül, amelyre akkor a legnagyobb szükségünk van. Élete gazdagságát mi sem mutatja jobban, mint sok, valóban találó neve.

Van azonban egy olyan neve is, amelyre a legritkábban gondol a keresztyén ember. Ő a vigasztaló is. Sajat magát nem nevezte így, tanítványai sem ruházták fel ezzel a névvel. És mégis ez a neve is talál reá.

Mielőtt felment volna a mennybe, azzal vigasztalta a tanítványait, hogy helyette az Atya más vigasztalót küld majd, mert elküldi a Szentlelket. Ha Szentlélek a másik vigasztaló, akkor Krisztus az első. Igen. Jézus Krisztus az első vigasztaló, és az ő megkezdett vigasztaló szolgálatának folytatására küldi az Atya a másik vigasztalót, a Szentlelket.

I.

Érdemes tehát egypár percre arra figyelni, hogy Jézus Krisztus a mi vigasztalónk.

Hallottuk a bibliaolvasás rendjén az örömhírt: Áldott az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, az irgalmasságnak Atyja és minden vigasztalásnak Istene, aki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztalhassunk bármely nyomorúságba esetteket azzal a vigasztalással, amellyel Isten vigasztal minket. A mi Istenünk vigasztaló Isten! A harminchárom évig tartó testi, földi léte vigasztalóul küldte el hozzánk az ő Fiát, Jézus Krisztust, és az Úr mennybemenetele után minden időkre nekünk adja a másik vigasztalót, a Szentlelket.

Istennek ez a Krisztus és Szentlélek által végzett vigasztalása egyetemes és teljes. Megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi, az általa megvigasztaltak, vigasztalhassunk bármely nyomorúságba esetteket.

Azt talán elismerjük, hogy a koporsó mellett, haláleset alkalmával Isten vigasztalni akar bennünket, noha még a temetési istentisztelet alkalmával sem mindenki várja a vigasztalást. Pedig nem csak a koporsó mellett, hanem állandóan vigasztalni akar bennünket Isten, mert tudja, hogy arra nagyon rá vagyunk szorulva.

Krisztus egész földi szolgálatát föl lehet úgy is fogni, mint egy nagy vigasztalási folyamatot. Vigasztalásra a szomorúságba esett, valami nélkül szűkölködő, valami miatt bánkódó embernek van szüksége. Mit tett Krisztus egész életében? Visszaadta a vaknak a látását, a süketnek a hallását, a sántának a járását, a bénának a két keze munkáját, a bűnösnek az ember méltóságát, a gyászolónak az élethez való új kedvet. Minden szava és minden tette megannyi vigasztaló cselekedet. Az ember helyreállítása arra a teljes állapotra, amelyre Isten rendelte, de amelyet valami hiány csonkává, félegessé tett.

Sokat szokták mondani, hogy a Krisztus evangéliuma az embert elaltatja, az életre alkalmatlanná, mindenbe beletörődővé teszi. Ezt csakis azok mondhatják, akik nem ismerik magát Krisztust és az ő tiszta evangéliumát. Azt elismerem, hogy ismerhetik az evangélium megrontását, a vallást mint a Krisztus személyétől független emberi képződményt, mert a megromlott vagy Krisztus személyétől elválasztott vallás lehet az embereket megbénító és elaltató mákony, de nem maga Krisztus és az ő tiszta evangéliuma. Mit tett Krisztus? A szemet, a fület, a lábat, a kezét visszaadta az embernek, hogy újból teljes értékű ember lehessen. A beteget meggyógyította, hogy tudjon dolgozni, a halottakat feltámasztotta, hogy ne aludjanak, hanem éljenek tovább itt a földön. Szava helyreállította az emberek elveszített belső egyensúlyát, fölszabadítva őket a bűntől, büntetés-től és haláltól való félelem béklyóiból. Ez az igazság.

Valóban vigasztaló, helyreállító volt Krisztus.

A napokban valakivel arról beszélgettem, hogy milyen könnyű volt a Nagy Péter-féle káté, amelyből mi öregek annak idején konfirmáltunk. Mennyivel nehezebb a Heidelbergi Káté, amelyből immár negyven éve készülnek konfirmációra az ifjak. A Nagy Péter kátéja valóban könnyű volt. Ez volt a legnagyobb hibája, mert olyan magától értetődő kérdéseket tárgyalt, amelyeket nem is kellene a vallás érdekében tanítani. Mi vagy te? Én ember vagyok. Hány részből áll az ember? Kettőből, testből és lélekből. Mik az emberi lélek fő tulajdonságai? Okosság, lelkiismeret és szabad akarat. Kérdem, ki nem tudja ezeket az elméleti, semmi gyakorlati haszonnal nem járó, általános igazságokat?

A Heidelbergi Káté azonban a keresztyén hit és vallás szíve közéjébe állít. Mi életben és halálodban egyetlen vigasztalásod? És ezzel bizonyosságot tesz arról, hogy az Isten kijelentésének a lényegét ragadta meg és fejezte ki: Az Isten, minden vigasztalásnak Istene, Krisztus az első és Szentlélek a másik vigasztalónk. Isten egyet akar: bennünket megszorodott, árva gyermekeit megvigasztalni, helyreállítani és mások vigasztalására alkalmassá és késszé tenni. Ez a keresztyén vallás lényege. Ez és nem más. Nem egy bizonyos világnézet elfogadása vagy egy másik világnézet tagadása, nem egy hitvallás elsajátítása, bizonyos dogmák vak elhívése. Nem beszédben, gondolatban, gondolatrendszerben áll Isten országa, hanem erőben és erőnek megmutatásában. Isten egyet akar: nekünk szomorú embereknek, csonka, félembereknek erőt adni, vigasztalást nyújtani, hogy életképesebbek legyünk, mint amilyenek voltunk. Isten meg akar vigasztalni bennünket.

II.

Az embert vigasztaló, megerősítő Isten Krisztusban harminchárom évig volt a földön. Krisztus fölment a mennyekbe. Az embert azonban nem hagyta vigasztaló nélkül. Elküldötte a másik, az új vigasztalót, Szentlelket. Mi nem a Krisztus testben való létének, hanem a Szentlélek jelenlétének a korában élünk. Ezért nem vigasztalan a helyzetünk. Eljött hozzánk is a vigasztaló Szentlélek. Ne mondjuk azt, hogy milyen jó volt azoknak, akik Krisztus földön való létének idejében éltek, és milyen rossz nekünk, mert ő már nincs itt a földön. Ma teljesebben van Krisztus a földön, mint testben létének idejében. Ma mindenütt egyszerre jelen van, és végzi a maga helyreállító és vigasztaló

munkáját Szentlelke által. Ma sem a tér, sem az idő, sem az emberi viszonyok nem korlátozzák munkáját. Fent van a mennyben, mint a nap az égen, de miképpen a napsugarak onnan felülről az egész földre áldást hoznak, úgy árad belőle a Szentlélek vigasztalása a földre, annak minden pontjára.

Erről a vigasztaló Szentlélekről mondja a mai Ige, hogy az igazságnak a lelke, aki Krisztusról tesz bizonyosságot.

Szentlélek azáltal vigasztal, hogy újból és újból Krisztusra emlékeztet, érvényessé teszi a mi számunkra ma, a mi időnkben, azt, amit Krisztus egykor tett. Krisztus Szentlélek által él ma közöttünk, újít meg, vigasztal meg bennünket, állít helyre mindnyájunkat.

Mindenekelőtt a Biblia alapján mondott prédikációt teszi elevenen hatóvá, hogy az ne üres emberi szó legyen, hanem Istennek, a mi Atyánknak vigasztaló szava. A betű megöl, a Lélek az, ami megelevenít. Különösen a bibliás református egyházban kell nagyon ügyelnünk arra, hogy az üres és lelket ölő betűtől eljusson az éltető lélekig.

Szentlélek az Atyától és a Fiútól származik, és ugyanazt teszi, mint Krisztus. Ahogy az Atya vigasztaló szeretete megjelent a földön a Fiú születésétől mennybemenetelig a Krisztus testi jelenlétében, ugyanúgy van jelen az Atya szeretete a mi időnkben a Szentlélek által.

Azért adta és adja nekünk Isten, a mi Atyánk, hogy vigasztaljon bennünket.

Egykor itt járt a nemrég elhalt nagy református theologus: Brunner Emil. Theologiai hallgatóinknak és lelkészeinknek tartott előadásokat. Amikor Marosvásárhelyről vele együtt utaztam vissza Kolozsvárra, feltette előttem az őszinte kérdést: miért olyan szomorúak, törődöttek, megviseltek maguk, erdélyi lelkipásztorok? Én az akkori nehéz körülményekre hivatkoztam. Ő pedig azt mondta, egyetlen nyomorúságuk van maguknak: nem vettek Szentlelket, nem ismerik Szentlélek minden körülmények között vigasztaló hatalmát.

Vajon valóban ismerjük-e?

Isten korlátlanul adja a vigasztaló Szentlelket, nekünk csak kérnünk kell, és ha adja, valóban és igazán el kell fogadnunk.

III.

Isten azonban nemcsak azért adja nekünk a vigasztaló Szentlelket, hogy az bennünket minden szomorúságunkban megvigasztaljon, hanem azért is, hogy a mi megvigasztalódott szívünk másokat is vigasztaljon. A vigasztaló Isten parancsot ad: Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet. Annak okáért vigasztaljátok egymást az evangéliummal.

A Szentlélek bizonyosságot tesz Krisztusról, de az Ige szerint ti is bizonyosságot tesztek rólam. És ahogyan a Szentléleknek Krisztusról való bizonyágtétele semmi más, mint vigasztalás, ugyanúgy a mi bizonyágtételünk sem lehet más, mint vigasztalás.

A keresztyén embernek nem az az Isten szerint való célja, hogy embertársainak szomorúságot okozzon, hogy szüntelenül csak a maga tehetetlenségéről tegyen bizonyosságot, hanem az, hogy Krisztusról téve bizonyosságot: vigasztaljon.

Hányan mondják: céltalan és üres az életem. Ez valóban igaz. De miért? Üres, mert nem fogadtam be a Szentlélek vigasztalását. Céltalan, mert nem ismertem föl életem hivatását: bizonyosságot tenni Krisztusról és vigasztalni, helyreállítani, emberebb emberré tenni a másik embert, aki rá van szorulva az én szolgálatomra.

A Szentlélek életünk legnagyobb terhétől és nyomorúságától: önmagunktól szabadít meg, önmagunk saját súlyának terhe alól szabadít föl. Megvigasztal, hogy másokat vigasztalhassunk.

Azt mondja az Írás, hogy aki másokat üdít, az maga is üdül. Igen, mert minden üdítő, vigasztaló, felemelő szó nemcsak áthat a másik emberre, hanem visszahat arra is, aki mondja.

Nemrég részt vett egy temetésen a férjét elveszített özvegy. Férje temetése után mindentől visszavonult, és egymagában búsult és gyászolt. Azt gondolta, hogy az övénél nagyobb szomorúsága senkinek sincs. Részt kellett vennie szélesebb családjá többi tagjának a gyászában, hogy rádöbbenjen a maga gyászának értelmetlenségére és sorvasztó hatására. Mihelyt vigasztalni kezdte a másik gyászoló családtagokat, maga is kezdett vigasztalódni.

Talán ismerjük a kis történetet. Két ember vándorolt a téli hidegben. Az útszélen ráakadnak egy tehetetlenül összeroskadt harmadik emberre. Az kéri, hogy segítsenek rajta és támogassák tovább. Az egyik vándor megtagadott minden segítséget, de a másik odaállt a tehetetlen ember mellé és vállára vette. Lassan és nehezen haladt. Pár óra múlva csak a maga hasznát kereső, egyedül előresietett vándortársát megfagyva találta az úton. A másikon könyörülő ember a felebaráti kötelesség teljesítése közben, mialatt cipelte a bajba jutott és segítségre szorult testvért, saját életét is megmentette. A fokozott erőki fejtés és a másokért való felelősség állandóan melegben tartotta és megőrizte a megfagyástól.

A megszorodott ember úgy, amint van, odaáll Krisztus elé, és kéri tőle a Szentlélek vigasztalását, és odaáll a másik ember mellé, és azzal a kicsi hitével, amelyik már megvan, vigasztalja és bátorítja azt. Nem a maga meg nem vigasztalt életének a sopánkodásával rontja a másikat, hanem megvigasztalt szíve örömeivel építi azt.

Krisztus azt mondta, hogy ha ti gonosz létekre tudtok jó ajándékokat adni a ti fiataloknak, mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok Szentlelket azoknak, akik tőle kérik.

A vigasztalódásunk, megvigasztaltatásunk kapuja nyitva van. Aki komolyan és igazán kéri a vigasztaló Szentlelket, az mind megkapja. Ezzel a kéréssel induljunk el mindennapjaink felé.

Végződjék ez az igehirdetés azzal a Szentlélek vigasztalásáért szóló imádsággal, amellyel istentiszteletünk végén együtt fogjuk kérni Isten vigasztalását mindnyájunkra:

Ó, mi édes Vigasztalónk,
Maradj kegyes oltalmazónk,
Hogy megálljunk utaidban,
Ne csüggedjünk harcainkban.
Erőd elménket segítse,
Gyenge hitünk erősítse,
Hogy életünkben s halálunkban
Mindig téged dicsérjünk, Uram.
Alleluja, alleluja.

Ámen.

Lukács József

Én sem kárhoztatlak...

Alapige: János 8,1–11
Bibliaolvasás: Máté 5,17–18

Az elbeszélés azzal kezdődik, hogy Jézus az Olajfák hegyére vonul vissza. A rend őrei – az írástudók és a farizeusok – egy házasságtörésen kapott asszonyt visznek Jézushoz. A mózesi törvény a férjes asszony által elkövetett házasságtörésre halálbüntetést ír elő. A kérdezők arra számítottak, hogy Jézus, szokott szelídségével, a mózesi törvény

ellen fog szólani, s akkor nekik módjuk lesz arra, hogy vele mint törvénszegővel bánjanak el. Az elbeszélés szerint Jézus nem felelt, hanem lehajolt és ujjával írt a földre. Csak a megismételt kérdésre hangzik válasza: „aki közületek nem bűnös, az vesse rá először a követ.” Jézus nem szépíti az asszony bűnét, de vádolóra is világosságot áraszt. A vádló zsidók, lelkiismeretük által gyötörve, egymás után mennek el és hagyják magára Jézust. Amikor az asszonnyal egyedül marad, így szól hozzá: „Én sem kárhoztalak: eredj el és többé ne vétkezzél.”

Örök emberi tulajdonságra emlékeztet bennünket ez a történet. Mivé válik az élet, hová torzulhat az emberi magatartás, amikor saját magát félti, tekintélyét mások rovására oltalmazza. Hiszen mindnyájan egyek vagyunk abban, hogy nagyon szeretünk ítélkezni mások felett. Pedig az apostoli hitvallásban azt valljuk: „onnan leszen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat”. Hisszük, hogy Jézus dolga az ítélet, de nem győzzük bevárni ezt a messi, bizonytalannak látszó időt. De vajon jól van-e ez így? Gyógyul-e a világ a sok-sok rosszindulatból fakadó és táplálkozó ítéllettől? Saját tapasztalataink alapján feleljünk erre. Az ítélet, az ítélkezés megkeményíti, érzéketlenné teszi az ember szívét. „Ne ítéljetek, hogy ne ítéltessetek” (Mt 7,1) – tanítja a mi Urunk Jézus Krisztus. Pál apostol ezzel kapcsolatban ezt írja a korinthusiaknak: Azért idő előtt semmit se ítéljetek, amíg el nem jő az Úr.

Akinek élő kapcsolata van Istennel és teljes hittel bízik benne, az nem ítélkezik, nem szólja meg és nem rágalmazza embertársait. Amikor átéljük és megérezzük Isten irántunk tanúsított hosszútűró szeretetét, amikor megérezzük, hogy mennyi irgalom és megbocsátás van benne, akkor többé már nem ítélkezünk mások élete és sorsa felett, hanem szánakozó és aggódó szeretettel figyeljük a tévelygő életét. Ennek az igazságnak a nagyszerű szemléltetése van ebben a történetben. Hiszen a magukat hívó, istenfélő embereknek vallók Isten nevében ítélkeznek. Jézus enged a kihívásnak, elfogadja és beismeri azt, hogy az asszony bűnös, így el lehetne kezdeni az ítéletet, de csak azoknak, akik maguk sem bűnösök. De egyáltalán van ilyen bűn nélküli ember, mert csak annak van joga ítélkezni mások bűne felett? Aki egyszer elfogadta Isten ítéletét, aki megalázta már magát ítéletének súlya alatt, aki az Ige által ítél, annak az ítélete nem öncélú, nem sebeket ejtő, hanem gyógyító célzatú és erejű.

Ha fontos nekem mások élete, akkor ítélkezéseimmel Jézus Krisztus majdani ítéletére, eljövételére, irgalmas szeretetére utalok. Akinek fontos a mások családi élete, az tele van jósággal és ismerettel, az képes a másikat inteni (Róm 15,14b). Akkor azért szólok és csak azért szólok, mert fáj nekem az, hogy a testvérek haragban vannak, hogy a családtagok szidalmazzák egymást, hogy mindennapjaikban állandó a békételenség és a gyűlölet. Olyan jó lenne, ha ez a jelenet naponként megismétlődne körülöttünk, mert naponként ítélkezünk emberek felett. Bárcsak úgy folytatódna, hogy mi lennénk azok, akik ítélet alá kerülünk, mert akkor elhalkul az ítélkező szó ajkunkon és kezdődik a gyógyulás: Eredj el és többé ne vétkezzél.

Az is bizonyos, hogy erre az az ellenvetés hangzik sokaknak a szívében: hallgassunk el és nézzünk el minden emberi bűnt? Nem! A krisztusi szeretet által a keresztyén ember szeretete „nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazságnak” (1Kor 13,6).

A farizeusok és az írástudók csak a Jézus elleni számadás eszközt és nem az embert látták a bűnös asszonyban. Jézus pedig kereste azt a jót, azt a felemelőt, azt az enyhítőt, amit mondani lehetne a másik ember védelmére. Így szabad és így kell nekünk a bűn ellen küzdeni. Így szabad az igazságot hangoztatni, de csak akkor, ha benned ez a lelkelet van: itt van egy hozzám hasonlóan botladozó ember, és vajon mit tudnék a javára, a mentességére mondani? Nézzünk alázatosan magunkba, és hajtsuk meg fejünket, mert hiányzik az együttlérő, az aggódó, a mások életére figyelő és mások életéért áldozatot

vállaló lelkület az életünkben. Oly kevésszer vesszük észre az enyhítő körülményeket, melyek által mások bocsánatot és megértést találnak nálunk. Itt fordulatnak kell bekövetkeznie az életünkben.

Jézus nem tiltja meg azt, hogy megkülönböztessük a búzát a konkolytól, de azt már igen, hogy kitépjük a konkolyt a búza közül. Ha nehéz az evangélium tanítása, akkor ez a tanítás igen nehéz. Pedig Jézus megértő, elnéző szeretete válik nyilvánvalóvá benne. Amíg hiányzik a krisztusi lelkület, addig csak azt nézzük, hogyan okozhatunk bajt másoknak, és nem azt keressük, hogy miként enyhíthetjük a mások nyomorúságból fakadó körülményeit. Pál apostol igen csekély dolognak tartja, hogy emberektől ítéltesen meg.

„Eredj el és többé ne vétkezzél” – hangzik Jézus feloldó, bűnt megbocsátó kijelentése. Amikor Jézusnak ezek a szavai elhangzanak, szinte egyértelműen bizonyosra vehető, hogy az asszony nem fog többé vétkezni. Nem vészett el, számára is adva van az újraelkezdés lehetősége. Ezért küldi vissza Jézus a világba, az életbe. Ott kell megállnia a helyét. Milyen jól jött ennek az asszonynak Jézus biztató, bátorító szava. Hiszen az eddig kapott, „rádobált” emberi szó csak vádolt, fenyegetett és ítélte. Nélküle ilyen fenyegető, sebeket ejtő minden emberi szó, melyet annyi érzéketlenséggel, a bántás szándékával, az ítélkezés hatalmával használ ma is annyi és annyi ember.

Itt elmarad a halálos ítélet, de betöltetett a törvény a Jézus megbocsátó szeretete által. Jézus odaállt az ítélet helyére, és vállalta a legnagyobbat: elhordozta bűneink büntetését. Meghalt, hogy a bűntől megtisztítsa és bűnbocsánattal ajándékozza meg az életünket.

Jézus nem úgy áll történetünkben a bűnös asszony elé, hogy megengedi a továbbra vétkezést, mivel Isten úgyis mindent megbocsát. Azt akarja, hogy legyünk szabad emberek, ne legyen ránk hatással másoknak az ítélete, de legyen ránk hatással Krisztus Urunk megváltó és megbocsátó szeretete.

Milyen különös: az emberi lelket meghatározza és formálja a környezete. Minden hatással van rá: jó és rossz egyaránt. Csak a Jézus szeretete, annak hatása nem érződik eléggé világunkban, életünkben.

A farizeusok és az írástudok nem gondoltak arra, hogy egyszer eljön az ítélő Bíró, hogy egyszer majd meg kell állaniuk előtte és el kell számolniuk az életükkel. Ők nem tudták ezt. Az utóbbi ítéletben nem azt fogja majd vizsgálni Urunk, hogy hegyeket mozgattunk-e meg, tettünk-e csodát a magunk vagy a mások életében, hanem azt nézi majd, hogy emberek maradtunk-e az embertelenségben, hogy hűségesek maradtunk-e hozzá, szeretetéhez, Igéjéhez, a magunk ítéleteihez, fogadkozásaihoz. Amikor ezzel a hűséggel és lelkülettel érkezünk Urunkhoz és imádkozunk hozzá, akkor eltöprül minden bűn, a magunk bűne is előtte, és nagyra lesz a kegyelem, Jézus Krisztusban Istenünk vétket nem néző, bűnt gyűlölő, de a bűnöst szánó és megbocsátó szeretete. Ámen.

Nagy István

Akinek van füle, hallja...

Alapige: Jelenések 3,22
Bibliolvasás: Máté 16,13–19

„Akinek van füle, hallja.” Érzékszerveink által vagyunk kapcsolatban a külvilággal. Őt érzékszervünk közül most a fülről szól az Ige: Akinek van füle. Akinek van, mert vele született és ép maradt. Nem az ember szerzeménye, mert „A halló fület és a látó szemet az Úr teremtette” (Péld 20,12). Ez a kettő a legfontosabb, sőt a fül elsősorban. Csodálatos szerkezetű, arra szolgál, hogy a világ felé ajtó legyen. Mi minden ömlik be hallószervünk útján életünkbe! Szavak, hangok, láрма, javunkra vagy kárunkra. De mi-

lyen nyomorúság a gyengesége vagy hiánya, a süketség. Nagyon leszűkíti, megszegé-nyíti földi lakozásunkat. De van eset, amikor mi magunk nem engedjük fülünket hallani, bedugjuk, s így elzárkózunk a világ elől. A Szentírás mondja: „Füleink vannak, de nem hallanak” (Zsolt 115,6; Zsolt 137; Jer 5,3).

Az Ige képlegesen használja a fül szót, mert valójában szemléltetni akarja a minden-nél drágább belső hallást, a léleknek azt a képességét, mellyel Isten ajándékozza meg az övét s teszi lehetővé a vele való kapcsolatot, mikor ebben a világban, az itteni hangokon túl őt hallhatja a gyarló ember. Nem jár együtt a születéssel, csak utána nyerheti el. Isten adja. Adja annak ellenére hogy a mi esküdt ellenségünk mindent elkövet, hogy örökre süketek maradjunk Isten iránt. Állandóan támad, a kapott ajándék elutasítására megbé-nítja és egészen süketté teszi a lelki hallást gyermekeknél, felnőtteknél egyaránt. Kiváltja az ellenállást, az elfordulást, a fülek bedugását Isten iránt. De Isten ebben a tekintetben is Szabadítónk lett Jézus Krisztusban. A süketségében dühöngő, megfékezhetetlenül önmagát tépő gyermekét az apa Jézushoz vitte és kérte: „Ha valamit tehetsz, légy segít-ségül nekünk, könyörülvén rajtunk.” Jézus ezt válaszolta: „Minden lehetséges a hívő-nek.” Aztán megdorgálta az ellenséget: „Te néma és süket lélek, én parancsolom néked, menj ki belőle és többé belé ne menj!” A fület meggyógyította (Mk 9,14–29). Munkájá-nak gyümölcsei között ismertté vált, hogy nála és általa „a süketek hallanak” (Mt 11,5). Ezt a változást viszi végbe a lelkekben. Segít lelki hallásra. És ki nem szorul közülünk erre a gyógyításra, a meggyógyítottak közül pedig további kezelésre?

Közöttünk jár Lelkével, és megszólításával megnyitja lelki fülünket, hallásunkat, hogy „Akinak van füle a hallásra, hallja, mit mond Isten”. Istennek végtelen irgalmassá-ga nyilvánul meg abban, hogy nem hagyja magára az embert. Bukottságában, bűneiben lehajlik hozzá, szava van számára. Isten szavával kapcsolatot teremt és tart fenn vele. Már Ádámot megszólította, képpé tette a reá való hallgatásra. Ezt cselekedte népével, ezt akarja elérni az egész világgal. Van szava számunkra. Nekünk magyaroknak külön szavunk van Isten szavára: Ige. Így hallhatóvá teszi magát számunkra. Emberi szavak-ban fejezi ki magát prófétái, apostolai által. És bekövetkezett az a rendkívüli idő, mikor Egyszülött Fiában, a testté lett Igében jött le a földre, hogy hallassa szavát. „Ez utolsó időkbén szólott nekünk Fia által” (Zsid 1,1), hogy váltságunk felől az ő titkos tanácsát és akarátát tökéletesen kijelentse (HK 31). Így, csak így tudunk arról, hogy van Isten, hogy kicsoda ő, kik vagyunk mi, és mi az ő akarata.

A mai Igét János apostol szavaival teszi hallhatóvá. „Ezt mondja az Ámen, a hű és igaz bizonyosság, Isten teremtésének kezdete.” Sőt már előre elrendelte: „Írd meg könyv-ben”, hogy az írás beszéljen, és hallják nemzedékről nemzedékre. Testileg nincs velünk, de Szentleke szerint soha sincs távol tőlünk. Állandóan szól, mindig talál Jánosokat Igéjének hirdetésére. Ezekről a határozata: „Aki titeket hallgat, engem hallgat” (Lk 10,16). Voltak és vannak igehirdetők, szavának továbbadói, szavának meghallgatói. A jelenések könyvében összesen hétszer hallható a mai Ige, a hét gyülekezet angyalához intézett levélben. Az angyal követet jelent. Sokféle alakban szolgálnak Istennek ezek a teremtményei minden időben. De követek, angyalok az igehirdetők, amikor az Igét hir-detik. Kapják, továbbadják. Abban a helyzetben vannak, hogy először ők kapják meg az Igét, vele együtt az elkötelezést, hogy odaadóan hallgassák meg és hűségesen továbbít-sák azt. Legyenek a Írásnak megfelelően Isten szolgálói, üzenetének tolmácsolói. Régeb-ben három betű jelezte ezt, viselték jelvényként, feltüntették nevük mellett: M.V.D., azaz minister verbi Dei, Isten Igéjének szolgálója.

Mindenütt sok igény él és hangzik el Isten szolgálói felé. Igényli a világ, az ember – de a maga szolgálatára, saját kívánságainak teljesítésére. Azonban világos kell legyen min-den igénylő számára, hogy mindenek előtt és fölött Isten igénye dönt. Ő kiigényelte ma-

gának őket. Következésképpen nagyon kell vigyázniok Isten akaratára, mindenkor tudakolniok kell azt. A csábításokkal szemben csak rá szabad hallgatni. Sajnos könnyen felületesség és ezzel alkalmatlanná válik a szolgálat Isten igényének teljesítésére az emberi gyarlóság, a világ hatása következtében. Mint akármelyik munkában, itt is előfordul, hogy a megbízottak csupán úgy-ahogy végzik el szolgálatukat. Néha a nálunk szolgáló lelkipásztorjelölteknél, még tanulóknál érezni, hallani a felkészítésük és felkészülésük felületességét. De a munkában álló igehirdetők is okoznak csalódást, mikor a hallgatók megállapítják: nem kaptunk semmit, nem, mert nem hangzott az Ige. Nemegyszer megtörtént az, hogy ismétlődött a Sámuel gyermekkorabeli helyzet, hogy „abban az időben ritkán volt az Úrnak kijelentése, nem vala nyilvánvaló látomás” (1Sám 3,1). Isten megbüntette népét a hallgatásával. Belőle következett a nagy eltévelyedés. Könyörögjünk Istenhez, ne büntessen minket hallgatásával, ellenkezőleg: „Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád” (1Sám 3,10), tartsa szolgálatában megbízottait, legyen mit hallani tőlük.

Mert Isten mindenütt szólhat, senki nem korlátozhatja a kapcsolata felvételét övével. Azonban egészen bizonyosan az általa meghatározott helyen, a gyülekezetekben szólal meg, teszi hallhatóvá magát. Jézus kijelentette: „Ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük” (Mt 18,20). A gyülekezet rendkívüli közösség. Nem emberek elhatározásából, esetleg rendelkezésre áll elő. Eredeti nevén, melyet nálunk is ismerünk: eklézsia. A Szentírás tanítja, hogy Jézus Krisztus választotta ki magának a kiválasztottak és elhívtak közösségét. Az ő tulajdona. Ő a fej, a gyülekezet a test. Belőle él, rajta áll és épül. Péter apostol szép hasonlata: „Mint élő kövek, épüljetek fel lelki házzá” (1Pt 2,5). Nélküle nincs gyülekezet. Benne, rajta áll elő és él ez a közösség.

„Mit mond a Lélek a gyülekezeteknek.” Ennek első figyelmeztetése minden hívő ember számára az, hogy a gyülekezetben, csak itt, az általa folyó szolgálatban hallható az Isten Igéje. Amennyiben ezen kívül, ezt elkerülve akarna valaki a meghallására jutni, reménytelen vállalkozásba kezdett, feltétlenül eltévelyedik. A gyülekezeti megbeszéléseink rendjén a szektákról hallunk minden hónapban előadást. Rengeteg van belőlük, és egyre több. Fő jellemzőjük, amiről felismerhetők, hogy Jézus Krisztuson kívül még valaki, valami mást is Isten megismerése és az üdvösség feltételeként hangoztatnak. Emlegetik Jézus Krisztust is, de a legelképezetőbb módszerekkel igyekeznek ún. lelki életet teremteni emberi erővel. Amiből következik az összevissza beszéd, az ún. nyelveken szólás, böjtöléssel érdemszerzés, rángatózás, fetrengés a földön az idegeket bódító rockzene kíséretében. Kiegészítik különböző indiai, kínai, egyáltalán pogány tanításokkal. És a tájékozatlan, hirtelen bajba esett életek, gyenge idegzetűek a sodrásukba kerülnek. Apostoli tanítás jelzi ezt az időt: „Lesz idő, mikor az egészséges tudományt el nem szenvedik, hanem a saját kívánságaik szerint gyűjtenek maguknak tanítókat, mert viszket a fülük. És az igazságtól elfordítják az ő fülüket (mindig a fül!), de a mesékhez odafordulnak (2Tim 4,3–4). Mit lehet tenni ez ellen? Amit ugyancsak az apostol tanít: „Hirdesd az Igét, állj elő vele alkalmatos, alkalmatlan időben” (2Tim 4,2). Ezért ne mássutt akarjuk hallani az Igét, mint a gyülekezetben, „el nem hagyván a magunk gyülekezetét, amiképpen szokásuk némelyeknek” (Zsid 10,25). És „ragaszkodjunk vallásunkhoz” (Zsid 4,14). Ebből egyenesen következik annak tudomásulvétele, hogy Isten minket Krisztus gyülekezetében akar látni. Tehát nem lehetünk magányos hitűek, hangoztatva, hogy otthon is tudunk imádkozni, Igét hallgatni bibliaolvasással, rádió közvetítésével. Természetesen áldott lehetőségek ezek, és élnünk kell velük, azonban mint a gyülekezet tagjai. Cselekedjünk Krisztus közösségének tagjaiként.

Mégis mi az, amit a Lélek mond a gyülekezeteknek, egészen pontosan az Ige összefüggésében? A laodiceai gyülekezethez intézett levélben az Ige tanít, figyelmeztet, fel-

tárja bűneinket, és cselekvésre indít azzal a biztatással, hogy Krisztus zörget szívünk ajtaján, várja, hogy megnyissuk előtte, és akkor ő bejön hozzánk, velünk vacsorázik, asztalközösségével magához emel, és megáld azzal, hogy vele legyünk. Mert erre van szükségünk, tudja dolgainkat, közömbösségünket, félhitünket, a földi gazdagság bővületében folyó nyomorult, nyavalyás és szegény, vak és ruhátlan életünket. Ő felkínálja a biztos hitet, az örökre szóló meggazdagodást, a tiszta ruhát és életfolytatást, a meggyógyított látást. Térjünk hát meg, fogadjuk be Urunknak, szabadító és életető Megváltónknak. Így vagyunk az övéi, így fogunk győzni kísértéseken, és minden visszatartó sátáni erőt legyőzve kerüljünk haza a messiás tájról, részesüljünk dicsőségében, üdvösségében.

„Mit mond a Lélek a gyülekezeteknek.” Krisztusnak sok-sok gyülekezete van. Ezek együtt alkotják az egyetemes egyházat. Ahogy mondtuk, a mai Ige hét gyülekezet egyikének szólt. A Jelenések könyvének megelőző részeiben olvassuk, hogy János apostol hét arany gyertyatartót látott, a világosságot terjesztő drága eszközöket, a gyülekezeteket, és közöttük, nem mögöttük, felettük, hanem velük Jézus Krisztust. A gyülekezetek az övéi, de együtt. Mert egy az Úr és egy az ő teste. Úgy vagyunk együtt a gyülekezetben, hogy hisszük a közönséges (egyetemes) keresztyén anyaszentegyházat. Nem vagyunk magunkban, mi földön lakozók, más gyülekezetekkel együtt hiszünk és imádkozunk.

Nyilván jóval nagyobb a magának élő világ, mint az egyház. A nagyobb mindig igyekszik elnyelni a kisebbet. Látjuk a világnak erre irányuló szándékát, halljuk fenyegetőzését, és tapasztaljuk csalárdságait. Akinek tulajdona vagyunk, Jézus Krisztus a megtartásával vigasztal, mely feltárja jövődönket: „Ne félj, te kicsiny nyáj, mert tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot” (Lk 12,32). Ez boldoggá tesz. „Boldogok a ti fületek, hogy hallanak” (Mt 13,16). Azt, hogy „Akinek füle van, hallja, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek” – ezen a héten és minden napon. Ámen.

Nagy József

A jó Pásztor

Alapige: János 10,11–21

Bibliaviasás: Lukács 15,17; Ézsaiás 53

A szerezsen pénzügyminiszter tovább olvassa a Bibliát, miközben szekere tovadöcög a gázai járatlan úton. Abban a részben, amit olvas, a pásztorról van szó, aki elviseli helyettünk a szenvedéseket, aki életét adja a juhaiért, és a bárányról van szó, aki némán áll meg az öt nyírók előtt. Ez a bibliaviasás továbbvisz bennünket az Ige mélyiségei felé, és a mai Igénkben mint valami szent reminiszcencia csendül felénk a próféta jövődölésének kijelentésvalósága: Én vagyok a jó pásztor.

Ma ennek a kijelentésnek fokozott súlya van, mert olyan világban élünk, amikor a gonoszság, a pusztítás ördöge mint farkas szerte jár, amikor a farkassá lett emberek Hobbes sötét emberlátását látszanak szörnyű tettekkel igazolni: Homo homini lupus. A gonoszság ördögi farkasa szerte jár, csordába, falkába verődik, és acsarkodik azokra, akik az Isten békességét hirdetik ennek a megpróbált, szomorú világnak. Aki ezt mondta: én vagyok a jó pásztor; aki ezt a kijelentést tette, örök időkre érvényesen tette, és éppen azokra az időkre nézve tette, amikor a farkas szerte jár, amikor fokozott szükségé van a juhoknak arra, hogy jó pásztoruk legyen. A gonoszság farkasa üvölt a világon, és ezek az uszító farkasok gyűlöletnarkóziással akarják elködösíteni az emberi tisztánlátást, amely előtt egyébként erre a szóra: gonoszság – felrémlik az emberi formájából kivetkötetett emberek sokasága, a lélek és test nyomorúsága. És a gonoszság farkasa elragadozza a juhokat, és ezek a juhok rettegéssel, de szinte bégetés nélkül hagyják,

hogy elragadja őket, s nagyon sokan juhtermészetüket leginkább megtagadva szeretnének együtt üvöltöni a farkasokkal. De vannak, akik látják jönni a veszedelmet és remegve néznek a pásztorra. Ezekhez szól most is: Ne féljete, én vagyok a jó pásztor.

A gonoszság, a bűn farkasa mégis valamit elért üvöltésével! A magabiztos, a békebiztos ember felébredt nemtörődömségéből, közönyéből, és az üvöltés arra készíti, hogy megkeresse remegő tekintetével: hol van az én pásztorom? Egyszerre sokan kezdik Istent életük, az emberi élet, minden emberi érték, vagyon, jólét villámhárítójának, a magán- és a közvagyon védőszentjének tekinteni, de ez az Isten nem a Biblia Istene! A Szentírásból, az Igéből hozzánk szóló Isten sohasem adott senkinek biztosítékot arra nézve, hogy vagyonát, hatalmát, jólétét megvédelmezi, ha a bűn farkasai, ha a gonoszság démonai üvöltözni kezdenek. Aki ily módon akarja megvigasztalni a remegő világot, annak lehet nagy közönségsikere, de nem hivatkozhatik arra, hogy Isten Igéjét hirdeti! A jó pásztor nem lehet mint valami minden veszedelemtől védő amulettet a nyakunkba akasztani, ha a „minden veszedelem” alatt a vagyonunkra, komfortos, modern életünkre törést értjük.

És mégis szól az Ige, az Igében Jézus: Én vagyok a jó pásztor – de ezzel éppen az ellenkezőjét mondja annak, amit a világ, amit az emberek, amit mi magunk is hallani szeretnénk! Nem mi rendelkezünk vele, nem ő a miénk, hanem ő rendelkezik velünk, mi vagyunk az övéi. Egyetlen szóval sem beszél itt a mi vagyonunkról, a mi tulajdonunkról, arról, hogy van valami, ami a miénk lenne ezen a világon; nem beszél ennek a mi vélt tulajdonunknak a védelméről, egyetlen szóval sem, bármennyire szeretnénk ezt hallani tőle, s ezt „kihallani” ebből az Igéből! Itt Krisztus nagyon világosan, az első szótól az utolsóig arról beszél, ami kizárólag az övé. Kizárólag arról beszél, ami az övé! Nemhiába különbözteti meg magát a bérestől, „akinek a juhok nem tulajdona”, mert éppen ezzel akar rámutatni arra, ami ennek az Igének, de minden Igének a központi mondanivalója: a juhok az övéi. Ő nem béres, hanem ő maga a tulajdonos. És ez a tulajdonos nem mond le a tulajdonáról a legnagyobb veszedelemben sem. A béres is megvédi a juhokat, de amikor a saját élete és a juhok megmentése között kell választania, nem is botránkozunk meg azon, ha a saját életét menti meg. Ez a béres joga. A jó pásztor azonban, aki a nyáj tulajdonosa és ura, nem fut el. Ez a nyáj Urának a kötelessége, és itt fülünkbe visszacseng az előbb énekelt zsoltár: Az Úr az én őriző pásztorom! Az Úr! A mi pásztorunk az Úr. Hatalmas Úr, Isten.

És egyszerre ez az Ige egészen más jelentőséget nyer a szemünkben. Egyszerre ez a jó pásztor nem lesz olyan szelíd, egyszerű ember, akinek nemcsak mi képzeltük el, de amilyenek a nagy festőművészek, mint Dobson, Raffaello is ábrázolták, hanem szent, felséges, hatalmas Úr, aki kinyújtja felénk a kezét és magáénak követel: Ti az enyéme, vagytok! Úr, aki azt követeli tőlünk, hogy mindenestől adjuk oda magunkat neki, hogy tekintsük magunkat az ő tulajdonának. Ez a juh kötelessége. Ez a juh egyetlen életbiztosítója. Ez a juh farkastól való megszabadulásának az egyetlen lehetősége, hogy ő nem a magáé, hanem ezé a jó pásztoré, Istené. Ez a mai nap is lehet olyan döntő alkalom az életünkben, amikor az Igéből felénk szóló isteni igénybejelentés szívünkhöz jut és mi egyedül annak tudunk örülni ezután, bár egyre hangosabban ordítanak a gonoszság farkasai, hogy mi a jó pásztoré vagyunk. Az ő tulajdonai.

De vajon miért jelenti ki Isten velünk szemben való isteni igényét? Miért kellünk mi neki? Miért mondja: Ti az én juhaim vagytok, mert én a ti jó pásztorotok vagyok. Miféle érték van bennünk, ami érdemesít minket arra, hogy Isten igényeljen és a magáéinak akarjon bennünket? Vajon nem látja, hogy milyen értéktelenek vagyunk? Hogy milyen hálátlanok, milyen kishitűek, milyen állatiasan gondolkodók és cselekvők, milyen szeretetlenek, milyen békétlenek vagyunk, milyen torzképei vagyunk az ő képének, amely-

re pedig teremtett minket? Az Ige felel: Én ismerem az enyéimet! Sokkal jobban ismer minket, mint ahogy mi ismerjük magunkat! Mi legfeljebb a jelenben és a múltban tekinthetünk önmagunkra, de ő tudja, hogy mivé leszünk! Ő nem azért követel bennünket a magáénak, mintha mulandó javainkra pályáznék, hanem éppen a szegénységünk, éppen a nyomorúságunk, éppen a bűneink miatt akarja, hogy az övéi legyünk! Éppen a bűnünk készíti őt arra, hogy jó pásztorunkká legyen! Nem a maga előnyeire van tekintettel, hanem a juhain nyomorúságára! Ezért nem tud pihenni addig, amíg meg nem menti azt, aki elveszett a nyájából. Ezt mondja el a Lukács evangéliumából olvasott Ige.

És ha van itt valaki közöttünk, a sok száz között, akik meg vannak elégedve magukkal, csak egyetlenegy ember is, aki legszívesebben remegve elszaladna innen bűneinek súlya alatt, a szívet marcangoló önvád terhe alatt, ha csak egyetlen ember van itt közöttünk, aki nincs megelégedve önmagával, aki tudatában van nyomorult bűnösségének, akkor az tudja meg, az hallja ki ebből az Igéből: Én vagyok a jó pásztor, aki azért vártam eddig a napig, hogy éppen ez a maga felett kétségbeeső ember hallja meg ezt az üzenetet, éppen ez hallja meg: Az enyém vagy! Mert ez a jó pásztor, aki megtalálja azt, aki elveszett, nemhiába mondja ebben a rövid 10 versben ötször is: „életem adom a juhokért!”, aki az elveszettet keresi, ő maga is elveszett. Hogy is olvasta a szerezsen pénzügyminiszter a próféta üzenetét? „Ez emberektől utált és elhagyott volt ... a gonoszok közt adtak sírt neki ... életét halálra adta és a bűnösök közé számláltatott.” A bűnösök, a megvetettek, az elveszettek közé – érettünk. A nyáj ura keresztre feszítették, nyája szétszéled. Aki ebben a jó pásztorban a világ mértékével mért olyan hatalmas urat keresi, aki nem ilyen utált és keresztfeszített, aki kívánatos ábrázatú, az legjobb lesz, ha felszedi a sátorfáját és eltávozik ettől a megvert, meggyalázott jó pászortól! Mert ez a jó pásztor itt a kereszten nem nyújt védelmet azoknak, akik saját magukat és a saját magukét akarták általa megvédelmezni és megvédeni! Akik csak magukra és a magukéra gondolva, ennek megmentése érdekében szegődtek a nyomába. Ezek számára igazi botránkozás az a jó pásztor! De ha az Igének csak ennyi lenne az eredménye, hogy te megbotránkozszál egy ilyen „tehetetlen” jó pásztoron, hogy eldöntsd: neked semmi közöd sincs ehhez a jó pásztorhoz, ez az Ige akkor is döntő és eldöntő eredményhez vezetett. Itt a meggyalázott, utált, keresztre feszített jó pásztor előtt lesz nyilvánvaló, hogy a juhok életét vagy a kecskék sorsát vállalod? Itt van az Igében ez a döntés. „Újra hasonlós a zsidók között és sokan mondják: Ördög van benne, mit hallgattok reá? Mások mondanának: Ezek nem ördögösnek beszédei!”

És aki a szerezsen pénzügyminiszterrel együtt vallomást tesz és melléje áll, az előtt nyilvánvaló lesz minden idők legnagyobb titka, a titkok titka! Ez a kereszten meggyalázott, utált, véres sebektől szenvedő pásztor, akinek ajkát elhagyják a szomorú szavak: Istenem, miért hagyta el engemet? – ez nem azért hal meg, mert egy bosszútól lihegő tömeg feszítmeget kiált reá és egy gyáva főtisztviselő eltöri felette a nádat, hanem azért, mert önként megy a halálba. „Van hatalmam letenni és van hatalmam felvenni azt”, a Fiú engedelmességével, az Atya parancsából, az Atya megbízásából. A halála nem sors, hanem áldozat. „Senki sem veheti el tőlem az én életemet, önmagamtól adom oda.” Hogy is olvasta a szerezsen pénzügyminiszter a próféta jövendölését: „Önlelkét áldozatul adta.” És a jó pásztor, aki az elveszettek pásztorja, a legmélyebb szakadékba száll alá, hogy kimentse őket, a legkiemelkedőbb sziklára kúszik fel, hogy lehozza őket onnan, ahonnan a maguk erejéből nem tudnának megszabadulni, az Istentől való távoltság legszélő határáig kell elzarándokolnia, hogy visszahozza onnan azt, aki elveszett. Ez az önként vállalt áldozat a halál és a pokol mélységéig vezet, mert a juhok a pokolra, a halálra jutottak, amikor elkalandoztak, elfutottak, saját útjukon és a jó pásztor nélkül

akartak jární. De a jó pásztor annyira magáénak tartja a juhokat, hogy a halál és a pokol minden kínja sem sok, hogy elhordozza ezeket juhaiért, megtartsa őket saját magának.

És a megalázott, poklot és halált járó pásztor harmadnapon, a diadalban, a győzelemben lesz igazán jó pásztorrá! „Napjait meghosszabbítja” – olvassuk együtt a szerecsen kincstartóval. A jó pásztor itt a síron, poklon és halálon túl sem gondol arra, hogy lemondjon juhairól, az övéiről, hanem kijelenti: „Más juhaim is vannak nékem”, és ezeket összegyűjtöm, és addig nem nyugszom, amíg nem lesz „egy akol és egy pásztor”. És ezt a gyűjtést nem egyedül végzi. A húsvét utáni élet csodája az, hogy a jó pásztor a juhokat pásztorokká teszi, „elküldelek mint juhokat a farkasok közé”, „tegyetek tanítványokká minden népeket”. És kit tesz pásztorrá? A tagadó tanítványt, Pétert, a báránybőrbe bújt farkast: Pált, és utánuk a többieket, mind a mai napig, a világ végezetéig. Mert a jó pásztor örök igénnyel lép fel, amíg el nem jön, hogy végleg ítéljen a juhok és a kecskék között.

Ez a mi legnagyobb megbízatásunk ezen a világon. Nem a lelkipásztorok megbízatása ez csupán, hanem mindannyiunk megbízatása. Akármilyen reménytelennek, hiábavalónak látszik is, akármennyire elvesz is az Isten békéjét hirdető hangja a farkasüvöltésben, olyan ez a megbízatás, ami elől kitérnünk nem lehet. Nekünk, amíg világosság van, mert a sötétben senki sem munkálkodhatik (Jn 9,4b), azzal a tudattal kell munkálkodnunk, hogy az Úrnak vannak még máshol is juhok, akikre igényt tart, akikre a mi engedelmes és csak az ő parancsára tekintettel lévő szolgálatunk révén tart igényt! Nincs okunk arra, hogy azt feltételezzük: itt vagy ott már nincsenek olyan juhok, akiket meg kell menteni, vagy nem mondhatjuk azt, hogy ebben a farkasordításban hiábavaló a mi békességünk és szeretetünk.

A mi békességünk valóban hiábavaló lehet. De Isten, a jó Pásztor, a nyáj Ura békeakarata végső diadalt arat a gyűlölködő, a háborgó világ felett. A keresztnem ölte meg, de a világ fölé emelte a jó pásztort, és ebben a felemeltetésben mindenki megláthatja, aki a hit tekintetével néz rá, és az azt is látja, hogy „eljön a felhőkkel és minden szem meglátja őt”, aki életét adja a juhokért. Ez a mi nagy vigasztalásunk. Az a mi igazi emberi megbízatásunk, hogy vegyünk részt ebben a pásztoralásban. Mert nem is tehetünk egyebet, ha mi is megismerjük benne a jó pásztort. Ha az ő juhok vagyunk. Ámen.

Szekeres István

„Uram, ismersz...”

Alapige: Zsoltárok 139,1b–6.13–18.24b
Bibliailvasás: Zsoltárok 121,1–8

Mindnyájan tapasztalatból tudjuk, hogy az élet a születéssel kezdődik. De azt, hogy mikor kezdődik a keresztyén élet, már kevésbé tudjuk. Pedig ahogy születése van az embernek, úgy van kezdete a keresztyén életünknek is. Kérdezhetné valaki: mikor kezdődik a keresztyén élet? A válasz egyszerű: amikor rádöbbenünk arra, hogy az az Isten, akiről eddig hallottam, akinek eddig gyermeki imát mondtam, az én teremtető, gondviselő és megváltó Istenem. Amikor én erre rádöbbenek, így szólok: Uram, Istenem, Atyám! Nem tudom, te, testvérem, hogy voltál eddig velem, de most csatlakozz a 139. zsoltár írójához, akít a Szentlélek ihletett, csatlakozz a hívő keresztyén emberek millióihoz, s szólítsd így Istenedet: Uram, Istenem, Atyám! Ez az első vallomása a felolvasott szent Ige-nek.

A felolvasott szent Ige második vallomásának lényege ez: te alkottál engem. Ahogy nagy felismerés az, hogy az élet a születéssel kezdődik, nagy felismerés az is, hogy noha van nekem egy drága édesapám és édesanyám, azért életemnek igazi alkotója maga az

Úristen. Isten volt az, aki engem ráhelyezett ennek a két csodálatos embernek az ölére, akit én később így szólítottam: édesapám, édesanyám. Ők lettek azok, akik sok-sok szeretettel, odaadással, türelemmel felneveltek. Ők voltak azok, akik elindították a kenyérkeresés görögnyős útján, ők voltak azok, akik irányt mutattak számomra az Isten országa felé.

Csodálatos a harmadik vallomás is: mielőtt formáltattam volna, már előttem voltam. Mit jelent ez? Azt, hogy én emberileg sehol sem voltam még, de már benne voltam Isten teremtő tervében, és Isten a maga teremtő tervében hordozott a fogantatásig. Gondoltál-e erre? Gondoltál-e arra, hogy amikor formálódott a te kicsi embriótested, Isten szemmel tartotta a te formáltatásodat. Gondoltál-e arra, hogy nem véletlenül születted azon a napon, amelyet megünnepelsz születésed napjaként? A felolvasott szent Ige tanúsága szerint azt a napot, talán órát és a pillanatot is Isten határozta meg: ez legyen a te születésed időpontja.

A felolvasott szent Ige negyedik vallomása Isten gondviseléséről beszél. Ezt a vallomást ezzel a szép képpel fejezi ki: „Fölöttem tartod kezedet.” Ez a folyamat a fogantatással kezdődött, és a halállal ér véget. Milyen csodálatos kifejezés ez: fölöttem tartod kezedet. Ezt a kifejezést az édesanyák és az édesapák érzik igazán. Hiszen ők látták és látják gyermekeiknek az indulását, és bizonyára emlékeznek arra, hogy előre kitérítik karjaikat, hogy ha megbotlik vagy elgyengül a gyermek lábainak tartása, akkor át tudják ölelni, hogy ne essék le a földre, hogy ne legyen fájdalma és ne sírjon. Ne legyen lelki fájdalma az édesanyának és az édesapának azért, mert látja gyermekét sírni. Itt arra gondolok, hogy Istennek is fájdalmat okozhat az, amikor látja megpróbáltatásainkat és életünk szenvedéseit. Látja könnyhullatásainkat, hallja sóhajtásainkat. Látja imára kulcsolt kezünket, látja, hogy nem jön álom a szemünkre sem éjjel, sem nappal, mert valami rendkívüli dolog bántja lelkünket, amiért nincs békességünk. Ezekben a válságos helyzetekben is hordozzuk a gondolatot: Velünk az Isten!

A felolvasott szent Ige ötödik vallomása ez: ismersz engem. Bizonyára hallottátok éleetek eddigi idejében embertársaitoktól az ilyen kifejezést: leéltem ennyi és ennyi időt az életemből, de nem ismerem saját magam. Gyakran lehet hallani, hogy olyan emberek, akik évtizedek óta családi életet éltek, ezt mondják: még mindig nem ismerem az élettársamat, mert lám, az utóbbi napokban egy új oldalát mutatta meg. Ilyen nincs Isten világában, mert a felolvasott szent Ige tanúsága szerint Isten nemcsak a beszédünket és a cselekedetünket ismeri, hanem ismeri gondolatainkat és érzéseinket is. Milyen jó, hogy Isten ismeri szép és jó gondolatainkat, jó és szép érzéseinket, de milyen szomorú, hogy ismeri azokat a gondolatokat és azokat az érzéseket is, amelyek ellenére vannak, amelyek embertársaink ellenére vannak vagy éppen saját életünknek a kárát okozzák. Ezért volna jó a reggelt ezzel az imádsággal kezdeni: Uram, vigyázz ma az én gondolataimra, érzéseimre, beszédeimre, cselekedeteimre. Gondolataimat, érzéseimet beszédeimet, cselekedeteimet úgy hordozd, hogy jó és kedves legyen mind neked, mind a másik embernek, és hasznomra váljék nekem itt ezen a földön s juttasson el az örökkévalóságba.

A felolvasott szent Ige vallomásait követi a hódolat: „csodálatos előttem e tudás”! Istennek a tudása olyan csodálatos és olyan megmérhetetlen, hogy én emberi gondolataimmal és érzéseimmel felfogni nem tudom. Ezt a jelenséget a Szentlélek Ézsaiás prófétával így íratta le: „amint magasabbak az egek a földnél, akképpen magasabbak az én ... gondolataim gondolataitoknál”! Isten azonban kegyelmes, alábocsátja a maga gondolatait a mi emberi gondolatainkba az ő Szentleke és Igéje által. Ugyanúgy, ahogy lecsapódik a felhőkből az eső a földre s megtermékenyíti azt, ugyanúgy megtermékenyít meg Isten gondolatai a mi gondolatainkat. Mi tehát a teendő? Ha Isten alábocsátja a maga gondolatait és tudását, akkor mi tárjuk ki szívünket és fogadjuk be azt ugyanúgy,

ahogy a jó vízáteresztő talaj befogadja a felhőkből aláhulló esőt. Ha ez így van, akkor olvassuk és hallgassuk Isten Igéjét. Így ismétlődik meg a csoda, amelyet a Jelenések könyve így ír le: „elmenék az angyalhoz, mondván neki: Add nekem a könyvecskét. És monda nékem: Vedd el és edd meg .. Elvevém azért a könyvecskét az angyal kezéből, és megevém azt; és az én számban olyan édes vala, mint a méz”.

A felolvasott szent Ige dicsőítéssel, doxológiával folytatódik: „Magasztallak, hogy csodálatosan megkülönböztettél.” Mi Istennek ez a megkülönböztetése? Az, hogy az ő megváltó kegyelmével kivett a bűnösök és az elkárhozók közül s megengedi nekem, hogy higgyek benne, hogy hitemről bizonyosságot tegyek s szolgáljam az ő dicsőségét az anyaszentegyházban, s ha lehetőség adódik rá, azok között is, akik még nem ismerik se Istent, se a Jézus Krisztus váltságát.

A 139. zsoltár imádsággal zárul: „Vezérelj engem az örökkévalóság útján!” Sajnos ez az út, amelyet nekünk meg kell tennünk életünknek utolsó pillanatáig, amikor mint egy küszöbön a halál által átmegyünk az örökkévalóságba, meglehetősen nehéz út. Vannak emberek, akiknek ez az út könnyebb, de vannak emberek, akiknek nagyon-nagyon nehéz. Bármilyen legyen a te sorsod itt ezen a földön, ezt a sorsot oszd meg Isteneddel, hiszen ő mondta: „Minden gondotokat öreá vessétek, mert néki gondja van reátok” (1Pt 5,7). Egyszer megszabadulunk ezektől a gondoktól, megszabadulunk ezektől a nehézségektől, s elérkezünk oda, ahol Isten van. Elérkezünk oda, ahol Jézus Krisztus elkészítette számunkra a helyet. Bizonyára olvastatok regényekben, láttatok filmekben: valaki megérkezik egy szállodába, szobát kér és kap. Valaki felvezeti a szobába, és ezt mondja: ez az ön lakása. Milyen csodálatos, hogy nekünk van Krisztusunk, aki Isten országa felé vezet, s amikor megérkezünk, ezt mondja: ez a te helyed! Erről a helyről olvassuk a Jelenések könyvében, hogy Isten az ő népével lesz szüntelenül s e helyen nem lesz sem sóhaj, sem könny, sem gyász, sem fájdalom, de lesz öröm és lesz örökkévaló békeesség. Ámen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Tunyogi Lehel

Isten előtt egymáshoz illők

Alapige: 1Mózes 2,18–24

Isten kimondhatatlanul nagy evangéliumi ajándéka, hogy az első emberpár teremtésének menetébe belefoglalta mindazokat a mozzanatokot, amelyek azóta már ki tudja hányadik nemzedéken át újból és újból megisméltődnek s így mindenkorra örök útjelzői, vigasztaló tanácsadói maradnak az egymást kereső szerelmeseknek.

Kövessük végig az Igénkben azt az utat, melyet minden ember bejár, s amelyet ti is bejártatok, ifjú testvéreim, míg egymásra találtatok s eljutottatok a mai – esküvőssel megerősítendő – elhatározásotokig.

I.

Mint mindig, most is Isten az, aki mindenkit megelőzve szól és cselekszik. Jól ismeri teremtményét, az embert. Tudja, mi, ki hiányzik neki. Még mielőtt ráeszmélnénk szükségünkre, igényeinkre s kéréssel fordulnánk Istenünkhöz, ő már tudja kívánságunkat. De ezúttal nem is kerül sor az emberi fohászra, mert helyette a Teremtő szól és megállapítja, hogy „nem jó az embernek egyedül lenni”. Az a szó, ami itt a jót jelöli, egyben azt is jelenti, hogy szép. Ilyenformán úgy is alkalmazhatjuk az Igét, hogy „nem szép az embernek egyedül lenni”, vagy szabadosabban értelmezve: „Nem szép az egyedülvaló ember”. Mintha a Teremtő önmaga kritikusaként és esztétájaként szólalna meg. Valóban: a magányos, a magára hagyatott vagy a magára maradott ember sorsa nem szép. Az egyedüllet sok embert mogorvává, összeférhetelenné tesz. De a nem szép megállapítás nemcsak ilyen értelemben érvényes, hanem úgy is érvényes, hogy az ember önmagában nem szép. Addig, amíg nincs meg a másik ember, a másik szem, amely szépnek lássa, addig nem szép. Csak társad tükrében lehetsz széppé. Az ember sokszor elzárkózik a másik elől, mert úgy gondolja, hogy a társas élet önfeladás, egyéniségvesztés.

Pedig csak társad összefüggésében ismerheted fel igazán saját egyszeri pótolhatatlanságodat, azáltal, hogy társad számára te egyszeri és pótolhatatlan vagy, éppen úgy, mint ő a te számodra. Mert mit jelent Igénk szerint az, hogy egyedül lenni? Egy olyan különvalóságot, melyben az ember önmagáért való; egy olyan öncélú magányosságot, mely csonkává, egészteleenné teszi az embert. Nem csoda, hogy nem találtatok szépnek, jónak az ilyen állapotban levő ember. Azt, amit a teremtmény még nem ismerhetett fel, a Teremtő mint sürgős teendőt állapítja meg: a magányos, egyedül élő ember kiegészítésre szorul: „Szerzek néki segítő társat, hozzá illőt.”

II.

Igénk további szakasza a hozzá illő segítő társ szerzésének jegyében „zajlik le”. Az első „kísérlet” sikertelenül zárul; de a második próbálkozás „telitalát”.

Nézzük meg előbb az elsőt: Isten a föld porából vétetett ember számára hasonló anyagból, tehát szintén a földből mindenféle állatot formált. Az ember mindegyiket megnevezte, anélkül hogy megtalálta volna bármelyikükben is a hozzá illő segítő társat.

A névadással mintegy birtokba vette őket, de anélkül, hogy közösséget vállalt volna velük. Hiába a hasonló anyag vagy a bizonyos fokig hasonló származás, mégsem illettek egymáshoz. S ezt az ember is felismerte. Kérdezhetnénk, hogy mi helye van itt ennek a tapogatózó megoldáskeresésnek. Ha Isten mint teremtő igényeivel, hiányosságaival együtt olyan jól ismeri teremtményét, akkor bizonyára ugyanolyan jól kellene hogy tudja a helyes megoldást is. Miért kísérletezik folyton, miért próbálkozik különféle lehetőségekkel? Bizonytalanság-e, tétovaság-e ez Isten részéről? Bizonyára nem, hanem a mindenkor tétovaságokon akarja keresztülvezetni az embert, amíg magával az emberrel ismerteti fel az egyedüli, valódi megoldást; azt, hogy a megnevezéssel birtokba vett vagyton nem pótolhatja a segítő társat. Ezzel mintegy áttételesen mond „nem”-et az Igénk minden érdekházasságra. A társas élet, a házasság nem alapulhat valamelyik fél vagyonán, érdeket ébresztő hozományán. Ez persze nem azt jelenti, hogy ki kell zárni a hozományt, hanem azt, hogy nem pótolhatja a házastársat. A teremtett világ minden gazdagságával együtt is egyedül marad a társtalan ember.

És most következik a második „kísérlet”: az, amelyik sikeresen zárul. Úgy kezdődik, mint egy orvosi műtét: az Úr „bocsáta ... mély álmat az emberre, és az elaluvék”. Ez a „mély álom” nem közönséges alvás, hanem teljes öntudatlansági állapot. Nemcsak érzéstelenítő, zsibbasztó művelet; hanem ezzel az embert kivonja az eseményekből, de úgy, hogy mégis ő a főszereplője, de olyan értelemben, hogy minden érte történik. Isten kivesz az ember testéből egy oldalbordát, a helyét hússal tölti be. Az „oldalborda” itt úgy értendő, hogy az ember testének egy része szolgál társa megalkotásának alapanyagául. A művelet során nyílt seb, betöltésre váró hiány keletkezik a férfin. Ugye ismerős érzés a hiányzó fél utáni vágyakozás? Minden szerelemnek ez az egyik legfontosabb mozgatórugója. Igénk most erről azt mondja, hogy az Úr támasztja a vágyakozást, az Úr ülteti belénk a hiányérzetet, de ugyanakkor az Úr gondoskodik arról, hogy betöltse azt.

Hogy ez mennyire így van, arról tanúskodik Igénk további részlete: „És alkotá az Úr Isten azt az oldalbordát, amelyet kivett vala az emberből, asszonnyá.” Az állatok teremtése esetében azt olvashattuk, hogy a teremtő formálta őket, de itt most többről van szó: az asszonyt alkotta. Az eredeti szöveg idevonatkozó szava azt jelenti, hogy építette, mint egy épületet, mint egy szilárd alapokkal rendelkező, állandóságra igényt tartó otthont, családot, jövőt. A közös jövőt. Isten mindenki számára azt a „bordát” alkotja társával, amelyet belőle, a társkeresőből vett. Mennyire jól ismeri az Úr a férfit, hogy éppen hozzá illővé tudja alkotni az asszonyt és fordítva. A házastársak sokban találhatnak egymással, de sokban különböznek is. Évek hosszú sora kell ahhoz, hogy a lehető legteljesebben egymáshoz idomuljanak. Az egyik ember alkalmazkodik ugyan a másikhoz, és viszont, de minden együttélést, kölcsönös egymáshoz való alakulást az Úr igazít.

Fontos üzenet rejlik továbbá abban a mozzanatban is, hogy Isten nemcsak megalotta az asszonyt, hanem ő maga „vivé az emberhez”. Nem rejtette el, nem bízta a véletlenre a találkozást, hanem odavitte hozzá az illő társat. Isten nemcsak arról gondoskodik, hogy megteremtse mindenki számára a társat, hanem egymáshoz is vezérli a párokat.

III.

Ahogy az alvó ember nem lehetett tudatos tanúja társa megalkotásának és hozzá való vezetetésének, úgy azóta sem tudjuk megragadni az egymásra találás csodáját. Nem ismerjük egymás előállítását és vezéreltetését, csak a találkozás pillanatában nyílik egymásra a szemünk.

„És monda az ember: Ez már csontomból való csont és testemből való test: ez asszonyembernek neveztessek, mert emberből vétetett.” Ez a mondat a Szentírás első költeménye. Az embernek a társával való szembesülése pillanatában születik meg a költészet. Nemcsak névvel illeti a férfit az asszonyt, hanem ujjongva felismeri benne a hozzá illőt. Szavai világosak: nem idegenkedik az asszonytól, mert nem idegen a számára; örömmel veszi tudomásul a sikert. Páratlan, egyedülálló pillanat ez. A megnevezés itt nem a birtokviszony kialakulására utal, hanem az egymáshoz való tartozást nyugtázza. Nem csak az „anyag” közös, hanem sokkal több: közös lényeg kapcsolja egybe az embert a társával. A névadás is az egymással való összefüggés jegyében születik: egyik a másiknak előzménye és folytatása, feltétele és következménye.

A hozzá illő segítőtárs kifejezés azt jelenti: egymással szemközt álló és egymást kölcsönösen támogató társközösség. Egy másik jelentés szerint: hogy körülötte legyen. Ez rámutat Igénk utolsó versére: „Annak okáért elhagyja a férfiú az ő atyját és az anyját, és ragaszkodik feleségéhez.” Vigyázat: a férfi nem tagadja meg és nem gyűlöli meg szüleit, hanem – hogy körülötte legyen társának – kiszélesíti egy egész életnyi időre az egymás számára való kölcsönös jelenlétet.

„És lesznek egy testté.” A hiány betelik, a fél-egészből teljes egész lesz valamilyen megfoghatatlan, de „tökéletes logika” szerint, ahogyan Szilágyi Domokos írta:

Tökéletes kör: te meg én,
és tökéletes logika.
A tükör is csak akkor él,
ha van kit tükröznie. Egymás
tetteinek oka vagyunk,
oka és célja...

(Szilágyi Domokos: Pénelopé)

Rodinnak van egy csodálatos, ehhez az Igéhez nagyon találó szobra: két egymás felé ívelő, egymásért nyúló női és férfi jobb kéz, melynek az a címe: „Katedrális”. Legyetek azért ti is Isten előtt egymáshoz illő társak. Ámen.

Temetési beszéd

Czapfalvy József

Füstölgő kemence és tüzes fáklya

Alapige: 1Mózes 15,17

Ábrahám előtt Isten két képben szemlélteti Izráel népének történetét. A füstölgő kemence és a tüzes fáklya képében. A füstölgő kemence népének megpróbáltatását szemlélteti. Azt a sok szenvedést, amiben az egyiptomi rabság, a babiloni fogság és a jelenlegi szétszórattatás nyomorúságában kell élniök. A tüzes fáklya a felemeltetés dicsőségét, a legvégső fokon Krisztusban megjelent lángoló szeretetet s így a megváltott nép, az Ábrahám ivadékainak dicsőségét jeleníti meg.

A megpróbáltatott nép ösátyja tehát békességgel térhetett sírjába, mert hitt Isten gondviselő, ígéretet beteljesítő kegyelmében.

Ezt a képet, amiben Isten Ábrahám előtt szemlélteti népe útját, nemcsak egy nép, de az egyes ember életére is alkalmazhatjuk. Az emberre való vonatkoztatásban annyit je-

lent az Ige, hogy nyomorúságon, szenvedéseken – tehát a füstölgő kemencén – keresztül jut el az ember a kegyelemhez, a tüzes fáklyához, a golgotai kereszten érettünk is meghalt Krisztus dicsőségébe, az örök életbe.

Szenvedés nélkül az örök élet nem érhető el. Jákóbnak 20 évig kellett szolgálnia Lábánnál, Józsefnek meg kellett ismernie Egyiptom börtöneit, Mózesnek 40 évig kellett vándorolnia a pusztában, azaz előbb égniük kellett az élet füstölgő kemencéjében, hogy ezen keresztül érkezzenek el a tüzes fáklya békességet adó világosságába. Mintha csak Krisztus szólna hozzánk: sok nyomorúságon keresztül kell nekünk bejutni a mennyek országába.

A koporsóban pihenő testvérünk 96 esztendő telt. Életét a zsoldáros szavaival jellemezhetjük: „a mi esztendeinknek napjai hetven esztendő, legfeljebb nyolcvan, s nagyobb részük nyomorúság és fáradtság” (Zsolt 90,10). Isten ezt a végső korhatárt számára még 16 esztendővel megtoldotta, ami annyit jelent, hogy a nyomorúság és fáradtság évtizedei meghosszabbodtak.

De nemcsak ez, hanem a kegyelmi idő is megtoldott. A golgotai keresztfán érette is meghalt Krisztus örömezenete közel egy évszázadon keresztül hívogatta a világosságba. Ifjúkorában szívét kérte tőle; az emberi élet derekán vigyázásra intette, az öregkorban: hálaadásra vezette. Az örömekek között: alázatosságra intette, a sírások között: türelemre nevelte, bűnei között; bűnbánatra hívta, s a bűnbánat nyomán bocsánatának szava szólott hozzá: eredj el és többé ne vétkezzél. Templomában: mindenhez utat mutatott, otthonában: a szeretet gyakorlására buzdította.

Útját jelezte a füstölgő kemence képe, azonban fekete füstjével nem boríthatott olyan homályt életére, hogy azt át ne törte volna a tüzes fáklya fénye: Istennek a Jézus Krisztusban megjelent örök szeretete. Ezért volt ő mindig nyugodt, türelmes, templomot járó, Isten szavára figyelő, szerető szívű ember.

Halála családját is, de gyülekezetünket is figyelmezteti. Családját arra, hogy az egy fedél alatt élő négy nemzedék, az apa, a fia, az unokája, a dédunokája adjon hálát Istennek a hosszú életért, a köztük uralkodó szeretetért, az öreg családfő nemzedékeket tanító bölcsességéért. Gyülekezetünket arra figyelmezteti: őt ugyanaz az Isten teremtette, aki minket, ugyanaz szerette, aki rólunk sem feledkezett el, ugyanaz a hit éltette, ami bennünk is lakozik, és ugyanaz az erő vezette az áldozatkészség útján, amelyik minket is arra sarkall, hogy őrizzük és tisztán tartsuk azt a templomot, amelyiknek építői közé tartozott a mi megboldogult testvérünk is. Vele utolsó tagja halt meg annak a gyülekezetnek, amelyik ezt a templomunkat építette. Atyáink rendre-rendre elhalhatnak s itthagyhathják e templomot, Istenünk beszéde azonban örökre megmarad.

Kívánsága szerint: 51 évvel ezelőtt meghalt felesége mellé s egyúttal azok közé temetjük temetőnkben, akikkel együtt alkották ők Tenke református gyülekezetét, a templomunkat megépítő közösséget.

Életének útját beborította a füstölgő kemence füstje, de jó ideje már annak, hogy ez a füst nem zavarta életét, mert eloszlatta azt a tüzes fáklya fénye. Ez a fény világította meg útját akkor is, amikor halála pillanatában e földi életből átment Ura elébe: az örökkévalóságba. Ámen.

Vallástanítás

Anániás és Safira

Apostolok Cselekedetei 5,2–11

(Gyakorlati mintatanítás a III. osztály számára)

Kezdő imádság: Köszönjük, Istenünk, azt, hogy együtt lehetünk. Kérünk, légy közöttünk és áldd meg ezt az órát. Ámen.

Ének: 131.

Az óra felépítése

I. KEZDŐ, MOTIVÁCIÓS FÁZIS

1. Kapcsoló ismételés, „hidépítés”

Emlékeztek ugye arra, hogy Jézus mennybemenetelekor tanítványainak ígéretet tett, mely így szólt: nem hagyalak titeket árvakul. Tíz nappal később, amikor tanítványai imádkozva együtt vannak egy felházban, különös eseményben van részük. Mi történt? – Leküldte Szentlelket. Mikor tölthetett ki Szentlélek? Az első pünkösdkor. Jézus Szentlélek által most is közöttünk van. Milyen változást idézett elő Szentlélek a tanítványok életében? A félnék, kétségbeesett, bezárkózott tanítványok bátran kiálltak az összegyűlt nép elé, és elmondták azt, amit Jézusról tudtak, amit tőle tanultak. Nemcsak a tanítványok életében történt változás, hanem a tanúbizonyosságukat hallgató emberek szívében is, hiszen 3000-en megkeresztelkedtek és Jézus követői lettek. Így alakult meg az első gyülekezet.

2. Célkitűzés

Szentlélek által Jézus velünk van: őriz, útbaigazít, tanít és büntet is. Megbünteti a csalókat, hazugokat, mindazokat, akik azt gondolják, hogy Istent be lehet csapni. Vigyázzunk, és ne higgyük azt, hogy Istent megcsalhatjuk, neki hazudhatunk, előle valamit elrejtethetünk.

II. INFORMÁCIÓS FÁZIS

Leckénk címében két ismeretlen névvel találkozunk: Anániás és Safira. A Bibliából megtudjuk, hogy Anániás és Safira egy házaspár, akiknek mezejük van. Szeretnének ők is a keresztyén gyülekezethez tartozni, igyekeznek úgy élni, mint a Krisztus-követők.

Mit tudunk a keresztyének életéről? Szerették egymást, nem túrték azt, hogy szegényebb társaikat éhezni, nélkülözni lássák, ezért eladogatták, amijük volt, elvitték az apostoloknak, és azok szétosztották a szűkölködők között. Szívük, lelkük egy volt.

Anániás és Safira is eladják mezejüket. A pénz egy részét Anániás elviszi és átadja Péter apostolnak, de úgy teszi ezt, mintha az egész összeget odaajándékozná.

Péter így szól hozzá: Anániás, miért foglalta el a Sátán a te szívedet, hogy hazudjál a Szentléleknek és a szántó föld árából felretégy? Ha nem adod el, neked maradt volna meg, és miután eladtad, azt tettél a pénzzel, amit akartál. De így nem embereknek hazudtál, hanem Istennek.

Anániás leleplezése hallatára lerogyott és meghalt.

Felesége, Safira biztosan türelmetlenül várta, de mindhiába. Eltelt három óra a reménytelen várakozásban. Safira felkeresi az apostolt. Péter megkérdezi tőle: Mondd

meg nekem, vajon ennyiért adtátok-é el a földet? Igen – felelte az asszony. Ő is hazudott. Péter így folytatta: Miért hogy megegyeztetek, hogy az Úrnak lelkét megkísérítették? Íme, a küszöbön van azoknak lábnyoma, akik eltemették férjedet, és kivisznek téged is. Safira most tudta meg, hogy férje meghalt és eltemették. Ijedtségében ő is meghalt.

Mindazok, akik ezt hallották, megrettentek, félték Istent.

Rövid táblavázlatot írunk.

III. INTEGRÁCIÓS FÁZIS

(elmélyítés, alkalmazás)

Mit tudtok az első keresztyén gyülekezet életéről? Mit gondoltok, azok Jézus tanításának hallgatói voltak csupán vagy megtartói is? Ki volt Anániás és Safira? Mi az ő vágyuk? Hogyan igyekeztek élni? Mit adtak el? Kinek vitte a pénzt Anániás? Miért büntette meg őt Szentlélek? Hány óra múlva érkezett Safira? Miért halt meg ő is?

Anániás és Safira nem szerették teljes szívvel Istent, be akarták őt csapni. Miért akarták becsapni? Mit gondoltok, el lehet-e rejteni Isten elől valamit, el lehet-e titkolni érzéseinket, gondolatainkat?

Szentlélek szigorúan megbüntette őket. Meghaltak.

Mindketten bevallhatták volna bűnüket akkor, amikor Péter kérdést intézett hozzájuk. De tagadtak.

Valljuk be Isten előtt bűneinket, mert ő hű és igaz, aki szeret minket és megbocsát nekünk. Sohase gondoljuk azt, hogy előtte titkokat rejtegethetünk.

Otthoni munka

Keressétek ki a Bibliából és írjátok le az ApCsel 5,4-et.

Ének: 35.: Mit használ keresztyénségem...

Aranymondás: Nem szolgálhatott Istennek és a Mammonnak (Mt 6,24b).

Imádság: Kérünk, édes Atyánk, segíts abban, hogy őszinték legyünk, mindig rád figyeljünk, légy továbbra is őrizőnk. Ámen.

Az Úr imádsága.

Nagy Gabriella
ref. vallásánár

Mózes születése és megmentése

2Mózes 1; 2,1–10

(Gyakorlati mintatanítás a III. osztály számára)

Előfóhász: A mi segítségünk jöjjön Istentől, aki Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy, örök, igaz Isten. Ámen.

Ének: 254/1 (Áldjad, én lelkem, az Urat)

Imádság: Kérünk téged, Istenünk, hogy vezess minket gondviselő szeretetteddel, add, hogy mindig engedelmes gyermekeid legyünk és maradjunk mindörökké. Ámen.

Az óra felépítése

I. KEZDŐ, MOTIVÁCIÓS FÁZIS

1. Kapcsoló ismétlés, „hidépítés”

A József története kapcsán ti már hallottatok Egyiptomról. Bizonyára emlékeztek, hogy ez az ország Afrika északkeleti részén fekszik és földjeit a világ leghosszabb folyója: a Nílus (6671 km) öntözi. Amikor utoljára jártunk itt, akkor Józsefről hallottunk. Azóta sok idő telt el: 430 év. És e hosszú idő alatt Egyiptomban teljesen elfeledtek Józsefről. De mi lett e hosszú idő alatt a József utódaival?

2. Célkitűzés

Akivel Istennek terve van, azzal semmi sem történik véletlenül! Isten gondviselő szeretetével irányít mindeneket.

II. INFORMÁCIÓS FÁZIS

Szemléltetés (a történet elmesélése fordulópontok szerint)

Fordulópontok: 1. Izráel népének nyomorúsága Egyiptomban

2. Egy kedves kisfiúcska születése

3. A gyermek megmentése

1. Izráel népének nyomorúsága Egyiptomban

Jákób meghalt Egyiptomban, s amint József és testvérei is meghaltak, új király, új fáraó jött. Ő nem ismerte Józsefet, és nem gondolt arra, hogyan szabadította meg az Úr József által Egyiptomot az éhínségtől. Láta, hogy Jákób családja megsokasodott, sok gyerek született, nagy néppé lettek. „Izráel népének” vagy „zsidó népnek” nevezték őket.

Az új fáraó nem volt barátságos a zsidók iránt. Félt tőlük. „Ezek a zsidók nemsokára többen vannak, mint az egyiptomiak!” – mondogatta magában, és sokat gondolkozott azon, hogy miképpen árthatna nekik. Közös tervet készített együtt a szolgálival. „Keményen dolgoztatjuk majd őket – gondolta –, olyan keményen, hogy ne erősödhessenek tovább e nép. Rabszolgává tesszük őket, akkor erőtlen szolganéppé válik!” Iszonyú nehéz idők következtek! Minden zsidót munkába állított a fáraó. Nagy, erős városokat kellett építeniük. A munkások mögött ott álltak a felügyelők korbáccsal a kezükben. Jaj volt annak, aki nem bírta el terhét! Kegyetlenül megverték érte! Mindezek ellenére a nép számbelileg mégis növekedett és erősödött. Sok gyerek született. Azok erős férfiakká és asszonyokká váltak. Mert az Úr gondoskodott róluk. Az Úr erősebb, mint a fáraó.

Amikor a fáraó látta, hogy terve nem sikerült, újból átgondolta az egészet. Új tervet készített. Még gonoszabbat. Magához hívatott két zsidó bábasszonyt, két szülésznököt, és megparancsolta nekik, hogy minden zsidó kisfiút születésekor öljenek meg. Úgy gondolta a király: ha a fiúkat megölik, nem lesznek majd erős férfiak, és így a nép nem erősödhet. A szülésznök inkább engedelmeskedtek Istennek, mint a fáraónak. Nem hajtották végre a parancsot. Ekkor a fáraó megparancsolta egész Egyiptomban, hogy dobjanak minden születendő zsidó fiút a Nílus folyóba.

2. Egy kedves kisfiúcska születése

Egy zsidó házaspárnak kisfia született. Az apát Amrámnak, az anyát Jókébednek hívták. Még volt egy tizenkét éves kislányuk is, akinek Mirjám volt a neve. Szegény édesanya, szegény kicsi gyermek! Édesanyja magához ölelte és nagyon zokogott. Nem

tudatták a szomszédokkal, hogy egy kisfiú érkezett a házhoz, még a rokonoknak sem volt szabad tudni róla. Pedig aranyos, szép fiúcska volt, mosolygós gyermek.

Amrám, az édesapa sokat törhetette a fejét, hogy miképpen menthetné meg pici fiát. Már három hónapja rejtegették a kisfiút. Mirjám, a fiúcska nővére őrt állt, akárcsak egy katona. Ha egy egyiptomi férfi ment el a ház előtt, jelt adott az anyjának, s az a kisfiúval a ház legbelsejébe menekült, nehogy valaki meghallhassa a gyermekísrást.

3. *A gyermek megmentése*

Az Úr itt is segít: az édesanyának mentő gondolatot küld. Ezt az édesanya végre is hajtotta. Font egy kis kosarat, amelybe a fiúcska épp belefért, ezt szurokkal jól bekente, hogy ne engedje át a vizet. A kosarat kibélelte, s aztán belefektette drága kicsi fiát. Jókébed bátor hitű asszony volt. Gyermekét reábizta az Úrra. Bízott tehát abban, hogy Isten megmenti gyermekét. Gógicsélő kisfiával elindult a Nílus felé. A kosarat a vízre tette, kislányát pedig odaállította a sás közé meglesni, vajon mi történik testvérével.

Ha ilyen nagyon bízott az édesanya Istenben, akkor biztos lehetett abban, hogy Isten vigyázz gyermekére. Figyeljük csak! Ahogy a kosárka úszott a Níluson, elérkezett egy olyan helyre, ahol éppen a fáraó lánya fürdött a folyóban. Megpillantotta a kosarat, és szolgálólányaival közelebb kérette. Hát a kosárban egy síró kisfiút látott! A fáraó lányának megtetszett a gyermek, és úgy gondolta, hogy fiává fogadja, noha sejtette, hogy a kisfiú zsidó. A kisfiú nővérkéje leleményes volt, odaosont a királylányhoz, és megkérdezte, ne hívjon-e valakit, aki szoptatná a csecsemőt. Természetesen édesanyjukra gondolt, de ezt nem kellett elárulnia. A királylány beleegyezett. Azt mondta az odahívott asszonynak – a tulajdonképpeni édesanyának –, hogy vigye haza a gyermeket és jutalmat is ad érte, ha szoptatja és gondozza.

Néhány boldog év után megint nehéz, szomorú nap virradt Jókébedre. Még egyszer útra kellett bocsátania gyermekét. Elérkezett az a nap, amikor el kellett vinnie kisfiát a fáraó udvarába. Az édesanya e pár év alatt sok szép történetet mesélt neki Ábrahámról, Izsákról, Jákóbról és Józsefőről, de a legtöbbet az Úrról. Utolsó nap az anya még egyszer együtt imádkozott kisfiával, s megint rábizta őt az Úrra.

A fáraó lánya nagy szeretettel fogadta a gyermeket, éppen úgy, mintha édes fia lett volna; elnevezte Mózesnek, ami azt jelentette: vízből kihúzott. Sokat kellett tanulnia. Okos lett, és ez jó volt. Mert az Úrnak terve volt vele, csodálatos terve.

III. INTEGRÁCIÓS FÁZIS

1. *Elmélyítés*

Milyen csodálatosan tud Isten segíteni! Milyen rosszul állott Izráel népének a dolga. Idegen országban megvetve, megalázva! Reménytelen helyzet! De azért van valakijük: az élő Isten. Ha az egyiptomiak gyűlölik őket – az Úr szereti. A fáraó nyomorgatja és üldözi őket – az Úr megőrzi. Így őrizte meg az Úr Mózeszt is.

Most pedig egy Mózeshez hasonló kisfiú történetét fogom elmesélni nektek. Ez a történet is a Bibliából van; a ti dolgotok az lesz, hogy kitaláljátok, ki volt ez a kisfiú!

Volt egyszer egy hatalmas király. Ennek a királynak megjövendölték, hogy születni fog egy kisfiú, akiből sokkal nagyobb király lesz, mint ő maga. Így is lett. Betlehemben egy kis istállóban megszületett a kisfiú. Ahogy ez a nagy király tudomására jutott, azonnal megparancsolta, hogy öljenek meg minden két éven aluli kisfiút. Arra gondolt, hogy így megölik azt a gyermeket is, akiből lenne az a nagy király. Igen ám, de Isten terve más. Az apa álmot lát, amelyben Isten megmutatja, hogy merre menjenek. Így ezen az úton eljutottak Egyiptomba, és megmenekültek a gonosz királytól. A fiúcskából valóban

a Föld legnagyobb királya lett. Ki volt a kisfiú és ki volt a gonosz király? (Jézus és Heródes)

Látjátok, hiába volt Jézus ellen egy egész világ és Mózes ellen egy egész ország, mert Isten velük volt és az ő segítségével mindig győzedelmeskedtek. Ez az üzenete ennek a történetnek: ha bízunk Istenben, akkor akármilyen akadályt legyőzhetünk és legyőztünk, mert ő velünk van.

2. Alkalmazás

Képzeljétek el Mózeset a királyi palotában! Minden csillog-villog a pompától! Mózes itt nem beszélhet Istenről (mert az egyiptomiak bálványokat imádtak), nem beszélhet népéről. Nagy a kísértés, hogy ő is olyan legyen, mint az egyiptomiak. Mózes azonban nem felejtett. Hiába kényeztették, hiába kapta a legszebb ruhákat, a legjobb falatokat. Újabb és újabb dolgokat tanult, de azt nem felejtette el, amit szüleitől megtanult. Nem feledte el az Urat! Nem felejtette el azt sem, hogy ő tulajdonképpen nem egyiptomi, hanem Izráel népéhez tartozik.

Lehet, hogy olyan emberek közé kerülsz, akik soha nem beszélnek az Úrról. Te sem felejted el majd az Urat soha, mint Mózes? Vigyázz! Féld az Urat, és az Úr ezért megjutalmaz téged!

3. Összefoglalás

(párbeszéd formában)

Mi lett Izráel népének sorsa Egyiptomban? Melyek voltak a fáraó gonosz tervei? Hogyan menekült meg a kisfiú? Mi lett a neve? Hogyan állta meg helyét Mózes a palotában? Mit üzen nekünk ez a történet?

4. Aranymondás

„Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk?” (Róm 8,31)

5. Énektanulás: 237/1–2. Dicsértünk téged, Isten!

6. Otthoni munka

Az aranymondás és az ének megtanulása. Beszéljétek meg Mózes történetét a születekkel!

Imádság: Oltalmaz meg minket, Istenünk, minden gonosztól. Légy velünk minden nap, és használj fel a te céljaidra. Ámen.

Az Úr imádsága.

Áldás: „Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme és Istennek szeretete és Szentléleknek közönsége mindnyájatokkal. Ámen.”

Márkodi Sarolta
ref. vallásanár